

LIITE 1: Perustelumuistio

Käynnissä olevien innovaatorahastosta rahoitettujen hankkeiden jatkuminen (HEL 2019-009964)

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto 7.12.2020

Käynnissä olevien hankkeiden jatkuminen

	Toteuttaja	Hanke	Haettu ja aikaisemmin sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi haettu (S) / Haettu uusi (U) rahoitus 2021	Myönnettäväksi esitettävä ja aikaisemmin sidottu (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2021	Sidottu/siirretty (H,A) / Haettu (U) /Siirrettäväksi haettu (S) rahoitus 2022	Sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2022	Sidottu (H) ja haettu (U) rahoitus 2023	Sidottu (H) rahoitus 2023	Haettu (S, U) ja sidottu (H, A) rahoitus yht. 2021-2023	Myönnettävä (H) ja siirrettävä / siirretty (S, A) yht. 2021-2023
1	Aalto-yliopisto, Insinööritieteiden korkeakoulu, Rakennetun ympäristön laitos	Helsingin älykäs tietomalli	61 540 (H) 28 155 (S) yht. 89 695	61 540 (H) 28 155 (S) yht. 89 695	-	-	-	-	61 540 (H) 28 155 (S) yht. 89 695	61 540 (H) 28 155 (S) yht. 89 695
2	Forum Virium Helsinki Oy	Fiksu Kalasatama 2018-20	101 765 (S)	101 765 (S)	-	-	-	-	101 765 (S)	101 765 (S)
3	Forum Virium Helsinki Oy (FVH) ja Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia (Hki)	Fiksu Kaupunki - Helsinki Innovation Districts	FVH: 421 956 (H) FVH: 18 100 (S) Kansl: 70 000 (H) yht. 510 056	FVH: 421 956 (H) FVH: 18 100 (S) Kansl: 70 000 (H) yht. 510 056	FVH: 450 256 (H) Kansl: 70 200 (H) yht. 520 456	FVH: 450 256 (H) Kansl: 70 200 (H) yht. 520 456	FVH: 428 482 (H) Kansl: 70 000 (H) yht. 498 482	FVH: 428 482 (H) Kansl: 70 000 (H) yht. 498 482	FVH: 1 300 694 (H) FVH: 18 100 (S) Kansl: 210 200 (H) yht.1 528 994	FVH: 1 300 694 (H) FVH: 18 100 (S) Hki: 210 200 yht. 1 528 994
4	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy	3AMK Entrepreneurship Society Alliance	90 000 (H)	90 000 (H)	90 000 (H)	90 000 (H)	-	-	180 000 (H)	180 000 (H)
5	Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen Stadi	5 050 (S)	5 050 (S)	-	-	-	-	5 050 (S)	5 050 (S)
6	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia	Helsinki yritysten kehitys- ja kokeilualustana	545 000 (H) 104 216 (S) yht. 649 216	545 000 (H) 104 216 (S) yht. 649 216	545 000 (H) 127 500 (S) yht. 672 500	545 000 (H) 127 500 (S) yht. 672 500	-	-	1 090 000 (H) 231 716 (S) yht. 1 321 716	1 090 000 (H) 231 716 (S) yht. 1 321 716
7	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia	Innovatiivisten hankintojen edistäminen kaupungin toimialoilla	65 000 (H) 81 900 (S) Yht. 146 900	65 000 (H) 81 900 (S) Yht. 146 900	-	-	-	-	65 000 (H) 81 900 (S) Yht. 146 900	65 000 (H) 81 900 (S) Yht. 146 900
8	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia	Kansainvälistä kasvua	253 000 (S)	253 000 (S)	-	-	-	-	253 000 (S)	253 000 (S)

	Toteuttaja	Hanke	Haettu ja aikaisemmin sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi haettu (S) / Haettu uusi (U) rahoitus 2021	Myönnettäväksi esitettävä ja aikaisemmin sidottu (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2021	Sidottu/siirretty (H,A) / Haettu (U) /Siirrettäväksi haettu (S) rahoitus 2022	Sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2022	Sidottu (H) ja haettu (U) rahoitus 2023	Sidottu (H) rahoitus 2023	Haettu (S, U) ja sidottu (H, A) rahoitus yht. 2021-2023	Myönnettävä (H) ja siirrettävä / siirretty (S, A) yht. 2021-2023
9	Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, elinkeino-osasto, uudet yritykset-yksikkö	NewCo Accelerator 2.0 hautomo- ja kiihdytyspalvelut	426 500 (H)	426 500 (H)	423 500 (U)	0	423 500 (U)	0	426 500 (H) 847 000 (U) yht. 1 273 500	426 500 (H)
10	Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Liikenne- ja katusuunnittelu sekä Kaupunginkanslia ja Forum Virium Helsinki Oy	Jätkäsaari Mobility Lab	*) KYMP 170 237 (H) Kans 146 908 (H, A) FVH 191 450 (H, A) **) FVH: 68 456 + 89 690 (S) KYMP: 56 335 + 50 233 (S) Yht KYMP 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596 yht. 773 309	*) KYMP 170 237 (H) Kans 146 908 (H, A) FVH 191 450 (H, A) **) FVH: 68 456 + 89 690 (S) KYMP: 56 335 + 50 233 (S) Yht KYMP 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596 yht. 773 309	-	-	-	-	*) KYMP 170 237 (H) Kans 146 908 (H) FVH 191 450 (H) **) FVH: 68 456 + 89 690 (S) KYMP: 56 335 + 50 233 (S) Yht KYMP 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596 yht. 773 309	*) KYMP 170 237 (H) Kans 146 908 (H) FVH 191 450 (H) **) FVH: 68 456 + 89 690 (S) KYMP 56 335 + 50 233 (S) Yht KYMP 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596 yht. 773 309
11	Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, RYA, asuntotuotanto	Heka Kalasatama Kaljaasi Fortunakatu energiapilotti	573 000 (H)	573 000 (H)	573 000 (H)	573 000 (H)	27 000 (H)	27 000 (H)	1 173 000 (H)	1 173 000 (H)
12	Helsingin kaupunki, Kulttuurin ja vapa-ajan toimiala, kehittämispalvelut ja ICT-kehitys	Ahti - Merellisen Helsingin yritysekosysteemi	103 000 (U)	0	-	-	-	-	103 000 (U)	0
13	Helsingin kaupunki, Liikelaitos Stara ja Forum Virium Helsinki Oy	Stara eRetrofit	***FVH: 15 757 (S) Stara: 55 967 (S) yht. 71 724	***FVH: 15 757 (A) Stara: 55 967 (S, A) yht. 71 724	-	-	-	-	FVH: 15 757 (S) Stara: 55 967 (S) yht. 71 724	FVH: 15.757 (S) Stara: 55.967 (S) yht. 71 724
14	Helsinki Business Hub Ltd Oy	Health Capital Helsinki 2.0	240 000 (H) 12 710 (S) yht. 252 710	240 000 (H) 12 710 (S) yht. 252 710	162 921 (A)	162 921 (A)	-	-	240 000 (H) 175 631 (S, A) yht. 415 631	240 000 (H) 175 631 (S, A) yht. 415 631

*) Jätkäsaari Mobility Lab -hankkeessa elinkeinojaosto on 9.12.2019 § 50 sitonut kaupunginkanslian elinkeino-osastolle 199 960 euroa vuodelle 2021. Tästä osuudesta siirretään 53 052 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Summa lisätään Kaupunkiympäristön toimialalle jo sidottuun rahoitusosuuteen, joka on 117 185 euroa. Elinkeino-osastolle jää 146 908 käytettäväksi vuonna 2021.

**) Jätkäsaari Mobility Lab -hankkeessa kaupunginkanslialle myönnettyistä vuodelta 2020 käyttämättä jäävistä määrärahoista esitetään siirrettävän 139 923 euroa vuodelle 2021 niin, että 68 456 euroa osoitetaan Forum Virium Helsingille ja 50 233 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Lisäksi Forum Virium Helsingiltä jää 68 456 euroa käyttämättä vuonna 2020, joka siirretään vuodelle 2021 ja kaupunkiympäristön toimialalla jää 56 335 euroa käyttämättä, joka siirretään vuodelle 2021.

Hankkeelle siirrettiin kaupunginhallituksen elinkeinojaoston päätöksellä 9.12.2019 § 50 vuodelta 2019 käyttämättä jäänyttä hankerahaa vuodelle 2021, niin että Forum Virium Helsingille siirrettiin enintään 16 900 euroa (siirtyi 15 757 euroa) ja Liikelaitos Staralle siirrettiin 11 650 euroa. Vuodelta 2020 Starelle esitetään siirrettäväksi vielä 44 317 euroa käytettäväksi vuonna 2021. Staralla on yhteensä käytettävissä 55.967 euroa vuonna 2021.

	Toteuttaja	Hanke	Haettu ja aikaisemmin sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi haettu (S) / Haettu uusi (U) rahoitus 2021	Myönnettäväksi esitettävä ja aikaisemmin sidottu (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2021	Sidottu/siirretty (H,A) / Haettu (U) /Siirrettäväksi haettu (S) rahoitus 2022	Sidottu/siirretty (H,A) / Siirrettäväksi esitettävä (S) rahoitus 2022	Sidottu (H) ja haettu (U) rahoitus 2023	Sidottu (H) rahoitus 2023	Haettu (S, U) ja sidottu (H, A) rahoitus yht. 2021-2023	Myönnettävä (H) ja siirrettävä / siirretty (S, A) yht. 2021-2023
15	Inklusiiv ry	Helsinki monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden globaalina edelläkävijänä	30 000 (H)	30 000 (H)	-	-	-	-	30 000 (H)	30 000 (H)
16	Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Helsinki XR Center	142 524 (H) 100 733 (S) yht. 243 257	142 524 (H) 100 733 (S) yht. 243 257	-	-	-	-	142 524 (H) 100 733 (S) yht. 243 257	142 524 (H) 100 733 (S) yht. 243 257
YHTEENSÄ			3 174 115 (H,A) 103 000 (U) 1 042 067 (S) yht. 4 319 182	3 174 115 (H,A) 0 (U) 1 042 067 (S) yht. 4 216 182	1 728 456 (H) 423 500 (U) 127 500 (S) 162 921 (A) yht. 2 442 377	1 728 456 (H) 127 500 (S) 162 921 (A) yht. 2 018 877	525 482 (H) 423 500 (U) yht. 948 982	525 482 (H) 0 (U) yht. 525 482	5 428 053 (H) 1 332 488 (S,A) 950 000 (U) yht. 7 710 541	5 428 053 (H) 1 332 488 (S,A) 0 (U) yht. 6 760 541

(H) = aikaisemmin sidottu rahoitus

(S) = siirrettävä/siirrettäväksi haettu rahoitus

(A) = aikaisemmalla päätöksellä siirretty/myönnetty rahoitus

(U) = uusi haettu rahoitus

1 Aalto-yliopisto, Insinöörیتieteiden korkeakoulu, Rakennetun ympäristön laitos: Helsingin älykäs tietomalli 2025

Toteutusaika:	10/2019 – 10/2021	PRR 3599767
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston tietohallinnon ICT-kehitys	
Yhteistyötahot muualla:	Forum Virium Helsinki (Fiksu Kalasatama –hanke), HSY (Ilmastoinfo), Whitepoint Oy, Maanmittauslaitos, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Tripoint Oy, Pikseli Virtuaalipuisto	
Kokonaiskustannukset:	220 758 euroa	

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 27.05.2019 § 17)
2021	61 540

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	28 155

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €
2021	89 540	6 838

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	61 540

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	28 155

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	89 540

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa kehitetään Helsingin elinkeinoelämää ja asukkaita palvelevaa automaattista, uusinta teknologiaa hyödyntävää älykäs tietomallintamista ja seuraavan sukupolven tietomallintamiseen liittyvää osaamisperustaa. Hanke toteutetaan kolmen eri living labin kautta, jotka sijoittuvat Helsingin Kalasataman, Kauppatorin ja merellisen Helsingin alueelle. Uudenlaisia tietomallintamisen hyödyntämistapoja kehitetään tarvelähtöisissä ja moniaineistoisissa kokeiluissa. 3D-tiedon soveltamisessa otetaan huomioon vuorovaikutteisuuden, monikäyttöisyyden, moniaikaisuuden ja yksityiskohtaisuuden näkökulmat, mikä mahdollistaa kaupunkimallien laajamittaisemman käytön ja hyödyn. Hanke tuo konkreettista kokemuspohjaa ja menetelmiä Helsingin tietomallinnusta hyödyntävälle digitalisaatiotyölle.

Hankkeen tavoitteena on

- Helsingin liike-elämää ja asukkaita palvelevan kaupungin älykkään tietomallintamisen kehittäminen.
- Uudenlaiset tietomallintamisen hyödyntämistavat ja palvelukonseptit: Hankkeen living labeissa kehitetään älykkään tietomallin monipuolisia ja innovatiivisia teknisiä ratkaisuja, jotka toimivat pohjana tulevaisuuden vuorovaikutteisille ja analyttisille toiminnoille.
- Osaamisen kehittäminen: Helsingin kaupungin ja sidosryhmien kompetenssien kasvattaminen erityisesti virtuaalisiin ja tietomallipohjaisiin palveluihin liittyen.

Hankkeen tavoiteltuna vaikutuksena on tuottaa Helsingin kaupungille monipuolisesti uutta tietoa tietomallintamisesta, osallistaa yritysyhteisöjä ja muita sidosryhmiä tietomallin kehittämiseen ja edistää näin yritysten mahdollisuuksia hyödyntää tietomallia toiminnassaan.

Hankkeen vaihe

Hanke etenee sovitussa tahdissa ja on valtaosin edennyt hankesuunnitelman mukaan COVID-19-tilanteesta huolimatta. Syksyllä suunniteltua verkostoamukahvitilaisuutta ei ole mahdollista toteuttaa fyysisesti, vaan se siirtyy verkkoon. Tilaisuusjärjestämiselle ja matkoille vuodelle 2020 varattu rahoja pyydetään siirtämään ensi vuoden budjettiin muun muassa ensi vuoden tilaisuusjärjestämisen tarpeita varten. Koronatilanne vaikeutti jonkin verran hankintojen tekemistä erityisesti 3D-mittaukseen liittyen. Hankintahaaste liittyy myös Helsingin kaupungin omien suunniteltujen 3D-paikkatietoaineistohankintojen siirtymiseen ensi vuodelle. Asia on ratkaistu tekemällä kesän aikana

vastaavia mittaus- ja mallinnustöitä itse. Osa hankintarahoista pyydetään siirrettäväksi vuodelle 2021. Hankkeen sisällä on myös henkilövaihdoksia, mutta työ vastaa edelleen hankesuunnitelmaa.

Päätöksen perustelut

Hankkeen rahoittaminen vuodelle 2021 on perusteltua. Myös hankkeen esittämät rahasiirrot vuodelta 2020 vuodelle 2021 ja tarkennukset hankesuunnitelmaan ovat perusteltuja. Yhteistyöhanke on useamman vuoden suunnittelun toteutuma ja on tähänastisten tulosten perusteella saavuttanut tavoitteitaan ja osittain myös ylittänyt ne. Yliopistotiimin ja kaupungin yhteistyö on sujunut hyvin ja työ on tuottanut lisäarvoa jo tässä vaiheessa kaupungin omaan toimintaan. Koronatilanteen aiheuttamat haasteet on kyetty sivuuttamaan joustavalla tehtävien muotoilulla ja korvaavilla suoritteilla.

Hankkeen toimenpiteitä on rahoituspäätöksen yhteydessä annettujen kehotusten mukaisesti edelleen tarkennettu yhteistyössä ohjausryhmän kanssa. Lisäksi hankkeen konkreettisen toimenpidesuunnitelman tarkennuksien, ohjauksen ja tulosten seurannan puitteissa on tehty tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin 3D+ -tiimin kanssa.

Vuoden 2021 ollessa hankkeen viimeinen toimintavuosi, hankkeen toteuttajaa kehoitetaan panostamaan erityisesti yritysten ja yritysekosysteemin kehittämiseen ja kokeilu- ja liiketoiminnan kehittämisen mahdollisuuksien tarjoamiseen heille sekä hankkeessa tuotettujen tulosten viestimiseen yritysten suuntaan.

Aalto-yliopiston saama tuki ei ole valtion tukea, koska kyseessä on tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta ja yliopiston tutkimus- ja kehittämistoiminta ei ole toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

2 Forum Virium Helsinki: Fiksu Kalasatama 2018-20

Toteutusaika:	1/2018 – 6/2021	PRR 3599767
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslia, kaupunkiympäristötoimiala, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, sosiaali- ja terveystoimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kymmenet muut kaupungin yksiköt	
Yhteistyötahot muualla:	Toista sataa yritystä, joista merkittävimmät ovat Helen, ABB, SRV ja Kesko, Smart City-, digital health- ja jakamistalous start-up-yhteisöt, PK-seudun korkeakoulut (Helsingin yliopisto, Aalto, Laurea ja Metropolia), VTT sekä alueen asukkaat	
Kokonaiskustannukset:	840 000 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	101 765

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	101 765

Hankkeen tavoitteet

Fiksu Kalasatama -hankkeen keskeinen tavoite on toimia sidosryhmiä yhdistävänä innovaatioalustana, josta syntyy älykkäitä, kestäviä ja innovatiivisia palveluita asukkaille ja uutta liiketoimintaa yrityksille. Tämä tapahtuu erilaisten kehityshankkeiden ja kokeilujen kautta, joissa pyritään hyödyntämään digitaalisuutta, dataa, robotiikkaa ja tekoälyä. Tavoitteena on luoda niin fiksu kaupunginosa, että asukkaalle säästyy tunti lisää oma aikaa päivässä.

Hankkeen tarkoituksena on

- A) Koordinoida innovaatioalustaa
- B) Koordinoida tiekartan avulla sisällöllisiä älykaupunkiprojekteja ja kokeiluja, joita toteutetaan Kalasatamassa.
- C) Levittää ratkaisuja sekä syntyvää ymmärrystä muihin kaupunginosiin (erityisesti rakentuvat kaupunginosat Jätkäsaari, Pasila, Kruunuvuori) sekä muihin kaupunkeihin (erityisesti 6Aika-kaupungit)

Keskeiset tavoitteet:

1. Kehitetään edelleen Fiksu Kalasatama innovaatioalustaa, erityisesti palveluna yrityksille. Tarjotaan yrityksille pääsy kaupunkiympäristöön ja innovaatioyhteisöön, jossa voi kiihdyttää uusien ratkaisujen kehitystä. Samalla luodaan mallia innovaatioalustatoiminnasta ja prosesseista, joita voi skaalata kaupungin muille alustoille.
2. Sidotaan kehitystyö kaupungin ilmastotavoitteiden saavuttamiseen Fiksu ja kestävä Kalasatama -tiekartan avulla. Tiekarttaan on priorisoitu noin 20 hanketta, joita pilotoimalla Kalasatamassa näytetään esimerkkiä resurssiviisauteen ja pyritään levittämään ratkaisuja laajemmalle.
3. Otetaan käyttöön indikaattoreita, joilla mitataan älykaupunkikehityksen vaikuttavuutta. Luodaan malli, kuinka kaupunkiorganisaatiossa voidaan systemaattisesti seurata sekä uudenlaisten ratkaisujen että innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta.

Hankkeen vaihe

Hankkeesta tehtiin vaikuttavuusarviointi vuoden 2020 aikana. Keskeinen esille noussut tulos hankkeen toiminnassa on onnistunut innovaatioalustan luominen Kalasatamaan hankkeen toiminnalle. Hankkeen toiminta-aikana Kalasatamasta on muodostunut kokonaisuutena alusta kehittämisen- ja kokeilutyölle. Alusta itsessään on mahdollistanut kaupungin tarjoamisen toimijoille mm. kokeilevaa toimintaa ajatellen sekä kehittänyt ajattelua kaupungin näkemisestä kokeilualustana. Hanke on lisännyt ymmärrystä siitä, miten kaupunki voi toimia alustana erilaisille kokeiluille ja yhteiskehittämiselle, sekä onnistunut lisäämään älykaupunki-teeman näkyvyyttä sekä hankkeen teemojen ja toiminnan tunnettavuutta. Lisäksi se on vaikuttanut älykaupunkikehityksestä käytävään keskusteluun ja tuonut siihen uutta tietoa ja uusia näkökulmia, ja saavuttanut merkittävää kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä.

Vaikuttavuusarvio nosti esille tarpeen luoda vahvempia toimintamalleja ratkaisujen skaalaamiseen muun muassa eri aluerakentamishankkeiden välillä. Yhteistyötä Kalasataman ja muiden aluerakentamishankkeiden sekä kaupunkiudistusalueiden välillä on entisestään tiivistetty. Tähän liittyen on valmisteltu uusi innovaatorahaston rahoittama hanke: Fiksu Kaupunki – Helsinki Innovation Districts, jossa myös kaupunginkanslia ja kaupunkiympäristön toimiala on mukana.

Koronapandemia on vaikuttanut erityisesti hankkeen sidosryhmätyöhön ja matkustamiseen. Toiminnasta kansainvälinen näkyvyys on koronasta huolimatta ollut varsin hyvää, joskin pudotus vuoteen 2019 verrattuna on merkittävä. Vuodelle 2020 kaavailtuja disseminointi-tilaisuuksia (tulosten ja aikaansaannosten levittäminen, niistä ja saaduista kokemuksista keskustelu sekä yhdessä oppiminen) ei ole pystytty järjestämään tavoitellulla tavalla. Lisäksi vuodelle 2020 suunniteltujen rakennuttaja- ja rakentajatapaamisten käyminen suunnitellussa laajuudessaan venyy vuoden 2020 loppuun saakka. Koska matkustaminen ja erilaisiin alan seminaareihin ja työpajoihin osallistuminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla on ollut minimaalista, on budjettia säästynyt merkittävästi.

Fiksu Kalasatama -hankkeen roolissa on entisestään korostunut toimintamallien kehittäminen sekä oppien levittäminen, kun kokeiluja, pilotteja ja uusia teemoja on onnistuttu projektoimaan Fiksun Kalasataman tiekartalle “alahankkeiksi”. Hanke on toiminut runkohankkeena ja sen alaisuuteen on syntynyt useita uusia hankkeita, joille Forum Virium Helsinki on onnistunut saamaan ulkopuolista rahoitusta. Esimerkiksi Vihreän infrastruktuurin kehittämistä Kalasatamassa tullaan tekemään vuoteen 2022 saakka B.Green-hankkeessa, joka on Interreg-jatkohanke Virtuaalivihreälle yhteistyössä Tallinnan kaupungin ja SEI:n kanssa. Näiden erillisrahoitettujen hankkeiden käynnistäminen on kuitenkin vienyt FVH:n henkilöresursseja hiukan pois Kalasatama-tekemiseltä, mikä on hidastanut tai siirtänyt runkohankkeelle suunniteltujen työvaiheiden tekoa.

Fiksu Kalasatama hanke esittää hankkeelle kuuden kuukauden mittainen jatkoaika. Jatkoaika olisi henkilöresurssien osalta kooltaan noin puoli henkilötyövuotta (keskimäärin yhden henkilön 100 % työpanos puolen vuoden ajan), osallistaen kaikkiaan kolmea asiantuntijaa. Lisäksi käytettävissä olisi noin 50 000 euron suuruinen ostobudjetti.

Hankkeen ohjausryhmä totesi saatteessaan, että Fiksu Kalasatama -hankkeelle haettava jatkoaika mahdollistaisi niin kutsutun “saattaen vaihtamisen” uuteen Fiksu kaupunki - Helsinki Innovation Districts -runkohankkeeseen. Kuuden kuukauden jatkoajalla varmistettaisiin, että kaikki Fiksusta Kalasatamasta saatavissa oleva hyöty ja opit siirtyisivät uuden runkohankkeen tekemiseen. Ennen kaikkea kuuden kuukauden jatkoajalla lisättäisiin entisestään Fiksu Kalasatama –hankkeen vaikuttavuutta viestintään ja disseminointiin keskittyen. Näin voidaan toteuttaa disseminaatiota uuden hankkeen tarpeisiin, muun muassa valmistelemalla viestinnällisiä materiaaleja kuten “Innovaatioalustatoiminnan työkalupakki”. Haettu jatkoaika käytettäisiin myös hankkeen korkeatasoisen loppujulkaisun tekemiseen. Käyttämättä jäänyt ostobudjetti mahdollistaa edellä suunniteltujen tehtävien toteuttamisen korkealuokkaisesti.

Päätöksen perustelut

Fiksu Kalasatama -hanke on täyttänyt vuonna 2020 sille asetetut tavoitteet. Vuodelta 2020 säästyneiden hankerahojen siirtäminen vuodelle 2021 ja hanke-ajan jatkaminen kesään 2021 asti on perusteltua, jotta hankkeen tuloksia saadaan hyödynnettyä ja räätälöityä uutta Fiksu kaupunki - Helsinki Innovation Districts -hanketta ajatellen. Vuoden 2020 käyttämättä jääneistä rahoista hanke palauttaa noin 15 000 euroa innovaatorahastolle.

Hankkeessa tehtyjen kokeilujen, ja erityisesti parhaiden ratkaisujen, käyttöönottoon ja skaalautumiseen sekä jatkopolkujen rakentamiseen tulisi hankkeen loppuvaiheessa kiinnittää erityistä huomiota.

Forum Virium Helsinki Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska yhtiö ei harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

3 Forum Virium Helsinki Oy: Fiksu kaupunki – Helsinki Innovation Districts

Toteutusaika:	11/2020 – 12/2023	PRR 3599776
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslia, Kaupunkiympäristön toimiala, Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	
Yhteistyötahot muualla:	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Aalto-yliopisto, keskeiset rakennuttajat, teleoperaattorit (5G), paikallisia merkittäviä yrityksiä: Kesko, kauppakeskustoimijat, Smart & Clean -säätio, kaikki alueellisiin pilotointeihin tai kokeiluihin osallistuvat yritykset	
Kokonaiskustannukset:	2 038 294 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 18 100

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 8.6.2020 §20)
2021	FVH: 421 956 HKI: 70 000
2022	FVH: 450 256 HKI: 70 200
2023	FVH: 428 482 HKI: 70 000
Yht.	FHH: 1 300 694 HKI: 210 200 Yht: 1 510 894

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €
2021	FVH: 440 056 HKI: 70 000	160 000
2022	FVH: 450 256 HKI: 70 200	160 000
2023	FVH: 428 482 HKI: 70 000	160 000
Yht.	1 528 994	480 000

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 18 100

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 421 956 HKI: 70 000
2022	FVH: 450 256 HKI: 70 200
2023	FVH: 428 482 HKI: 70 000
Yht.	FHH: 1 300 694 HKI: 210 200 Yht. 1 510 894

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 440 056 HKI: 70 000
2022	FVH: 450 256 HKI: 70 200
2023	FVH: 428 482 HKI: 70 000
Yht.	1 528 994

Hankkeen tavoitteet

Hankkeessa luodaan ja koordinoidaan Forum Viriumin sekä Helsingin kaupungin Elinkeino-osaston ja Auerakentamisyksikön yhteistyönä Fiksu kaupunki - Helsinki Innovation Districts -kokonaisuutta, joka edistää Helsingin tunnettuutta kansainvälisesti merkittävänä ja investoijille mielenkiintoisena smart city -kehityskohteena. Yhdessä elinkeino-osaston ja aluerakennushankkeiden kanssa koordinoidaan kaupunginosien kehitys- ja innovaatioalustatoimintaa koko kaupungin tasolla. Hankkeessa luodaan Helsinkiin uusia innovaatioalueita, minkä lisäksi hanke jatkaa olemassa olevien innovaatioalueiden toiminnan koordinoitua.

Hankkeessa edistetään skaalautuvaa innovaatiotoimintaa ja sitä hyödyntävää elinkeinotoimintaa toteuttamalla neljä alueellista teemaprojektia kaupunginosissa, joissa ei aiemmin ole toteutettu innovaatioalustatoimintaa. Kaupunginosiksi on valittu Malmi, Keski-Pasila, Malminkartano-Kannelmäki ja Mellunkylä. Tavoitteena on älykaupunkikehittämisen arkipäiväistäminen, jolloin suurin vaikuttavuus voidaan saavuttaa vanhoissa kaupunginosissa niin kutsutuissa retrofit-kohteissa. Teemaprojekteissa kehitetään ratkaisuja (palvelut, teknologiat) ja luodaan niille samalla kaupallisia jatkoedellytyksiä. Teemat on valittu siten, että niihin liittyville ratkaisuille on tunnistettu aito tarve.

Kolmas hankkeen tavoite on varmistaa jatkokehitysmahdollisuudet alueellisissa teemaprojekteissa tunnistetuille ratkaisuaihioille, mikäli ne eivät vielä ole markkinavalmiita. Hanke koordinoi "Helsingin alueellista innovaatiotiekarttaa" ja hakee sen toteutukseen ulkopuolista rahoitusta (esimerkiksi EU-rahoitusinstrumentit, ulkoinen investointiraha).

Hankkeen vaihe

Hankkeen toiminta alkaa virallisesti vasta marraskuussa 2020, mutta tavoitteiden mukaista valmistelutyötä on jo tehty yhdessä partnerien kanssa. Kaupunginkanslian aluerakentamiseen palkattavan hankekoordinaattorin työnkuva on määritelty ja rekrytointi käynnistymässä. Tavoitteena on, että hankekoordinaattori aloittaa vuoden 2021 tammikuussa. Tapaamisia on pidetty niin aluerakentamisen kanssa, kuin elinkeino-osaston ja kaupunkiympäristön toimialan edustajien kanssa, ja näin luotu pohjaa koordinaatiotyölle ja määritelty organisaatioiden keskinäisiä rooleja sekä yhteistyön toteutusta.

Jokaisen teema-alueen kanssa on järjestetty 1-2 tunnin mittainen virtuaalinen ideointityöpaja, jossa on tunnistettu alueellisia kehitystyön tarpeita ja reunaehtoja sekä muita kehityshankkeita, joihin työ kannattaa sitoa vaikuttavuuden varmistamiseksi. Alueellisten projektiryhmien kanssa on jalkauduttu maastoon ja tutustuttu teema-alueiden ympäristöön paikan päällä keskustellen samalla alueiden kaavoittajien ja muiden keskeisten henkilöiden kanssa.

Fiksu Kalasatama -hankkeen vaikuttavuusarviointityötä tekeväälle konsulttiyhtiölle on maksettu palkkio Fiksu Kaupunki -hankkeelta siitä, että Fiksu Kalasatama -hankkeessa kehitetty hankkeen arviointimalli muokataan palvelemaan Fiksu Kaupunki - hanketta ja siinä tehtävää jatkuvaa vaikutustenarviointityötä. Hankkeelle on myös toteutettu alustava viestintäsuunnitelma ja kustannuksia syntyy sen toteutuksesta. Hankkeen valmisteluvaiheesta vuonna 2020 on säästynyt noin 18 000 euroa, jota haetaan siirrettäväksi vuodelle 2021 palkkakuluihin.

Hankkeen edellisen rahoituspäätöksen, elinkeinojaosto 23.3.2020 §14, yhteydessä todetaan, että hankkeen tilakustannukset on osoitettava yritys- ja asukas-yhteistyöhön hankkeen eri alueilla, esimerkiksi lyhytaikaisiin living lab -tiloihin ja, että tilat on tarjottava myös muille kehittäjätoimijoille kuten yrityksille ja kaupungin toimijoille. Väliraportin mukaan Malmilta ja Malminkartanosta on jo tunnistettu mahdollisuuksia LAB-tilan toteutukselle. Kalasatama Urban Lab palvelee vuoden 2021, jonka aikana suunnitellaan vaiheittainen siirtymä uusiin LAB-tiloihin loppuvuonna 2021 ja alkuvuonna 2022.

Rahoituspäätöksen yhteydessä todetaan myös, että hanketta tulee suunnitella niin, että osaprojektien kohteita ja teemoja tarpeen mukaan voidaan muuttaa niin, että niiden vaikuttavuus ja kyky luoda uutta elinkeinoperustaa on mahdollisimman vahva. Väliraportin mukaan valinnaisia teemoja on täsmennetty ja linkitetty investointimahdollisuuksiin.

Päätöksen perustelut

Hankkeen aloituksen valmistelu on käynnistynyt hyvin. Hankkeella on hyvät valmiudet käynnistyä marraskuun alusta sekä toteuttaa vuodelle 2021 suunniteltua toimintaa ja saavuttaa ensimmäiselle vuodelle asetetut tavoitteensa. Vuoden 2021 rahoitus on perusteltua. Myös vuodelta 2020 käyttämättä jäävien hankerahojen siirto vuodelle 2021 on perusteltu.

Forum Virium Helsinki Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska yhtiö ei harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

4. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy / StartUp School: 3AMK Entrepreneurship Society Alliance

Toteutusaika:	3/2020 – 12/2022	PRR 3599780
Yhteistyötahot kaupungilla:	NewCo Helsinki	
Yhteistyötahot muualla:	LaureaES (Laurea Entrepreneurship Society Ry), Laurea (Laurea-ammattikorkeakoulu Oy, Metropolia (Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy), MetES Ry, Xes Helsinki (Helsinki Entrepreneurship Society Ry)	
Kokonaiskustannukset:	740 000 euroa	

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 23.3.2020 §14)	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	90 000	160 000	2021	90 000
2022	90 000	160 000	2022	90 000
Yht.	180 000	320 000	Yht.	180 000

Hankkeen kuvaus

Entrepreneurship society (ES) tarkoittaa opiskelijavetoista yrittäjyysjärjestöä, joka edistää yrittäjyyskulttuuria ja tukee yrittäjiksi haluavia opiskelijoita. 3AMK Entrepreneurship Society Alliance tuo yhteen entrepreneurship society -toiminnan pääkaupunkiseudun kolmessa suurimmassa ammattikorkeakoulussa. Yhteistyön avulla LaureaES, Xes Helsinki sekä MetES voivat tavoittaa yhteensä 35 000 opiskelijaa Helsingin seudulla. Yhteistyön tavoitteena on kasvattaa ES-toiminnan tavoitavuutta ja vaikuttavuutta kolmessa ammattikorkeakoulussa, vahvistaen osaltaan alueen elinkeino- ja osaamisperustaa. Hanketta koordinoi Haaga-Helia StartUp School.

Haaga-Helian, Laurean ja Metropolian ammattikorkeakoulujen 3AMK liittouman tavoitteina on opiskelijoiden aktivointi ja innostaminen. Hankkeessa kolmen ammattikorkeakoulun opiskelijavetoiset entrepreneurship societyt kehittävät yhdessä nykyisiä ja uusia palvelu- ja tapahtumakonsepteja. Palvelut ja tapahtumat tuodaan kaikkien Haaga-Helian, Laurean ja Metropolian opiskelijoiden saataville. Toiminnan odotetaan tuottavan lisää laadukkaita liikeideoita jatkojalostettavaksi ammattikorkeakoulujen kiihdyttämöissä, kuten Turbiinissa tai StartUp Schoolissa.

Hankkeen vaihe

Vuoden 2020 innovaatorahaston rahoitukselle asetettu ehto hankkeen muun rahoituksen vahvistumisesta on täytynyt, ja hanke alkoi suunnitellusti keväällä. Hankkeen alkaessa kolme entrepreneurship societya olivat hyvin erilaisissa kehitysvaiheissa. Syyskuun loppuun mennessä kaikki kolme yhdistystä on rekisteröity, ja syventynyt yhteistyö on tuottanut ensimmäiset työpaketissa neljä kehitetyt yhteiset aktiviteetit.

Yhdistykset ovat myös lisänneet tietoisuutta opiskelijayrittäjyydestä ja hankkeen aktiviteeteistä erityisesti verkossa. Hankkeen viestintäaktiviteetit ovat tuottaneet noin 18 500 reagointia verkossa julkaistuun sisältöön. 3AMK Entrepreneurship Society Alliance -hanke on myös herättänyt huomioita ekosysteemikumppanien keskuudessa johtaen uusiin yhteistyön muotoihin kuten Health 100 -yhteistyöhön.

Pandemia on rajoittanut hankkeessa toteutettavaksi suunniteltujen ekskursionien sekä matkustamista edellyttävien aktiviteettien toteuttamista. Nämä rajoitukset on huomioitu väliraportissa ilmoitetussa hankebudjetissa vuodelle 2021. Rajoituksista johtuen vuonna 2020 jää käyttämättä 25 602 euroa innovaatorahastosta myönnetystä rahoituksesta, joka palautetaan innovaatorahastolle. Tästä syystä hankkeen kokonaisbudjetti pienenee. Muualta saadusta rahoituksesta ja omarahoituksesta siirretty 42 671 euroa käytettäväksi vuosina 2021 ja 2022. Näin ollen ammattikorkeakoulujen, Espoon ja Vantaan jo aiemmin myöntämä ja maksama rahoitus kattaa hankkeen vuoden 2021 kustannukset yhdessä innovaatorahastosta sidotun rahoituksen kanssa. Vuodelle 2022 hankkeelle tullaan hakemaan 37 329 euroa rahoitusta muualta.

Päätöksen perustelut

Innovaatorahastosta vuodelle 2021 sidotun rahoituksen myöntäminen hankkeelle on perusteltua, koska hanke on koronatilanteesta huolimatta käynnistynyt hyvin ja vuodelle 2021 suunnitellut toimenpiteet ovat alkuperäisen hankesuunnitelman mukaiset. Lisäksi hankkeen muu rahoitus vuodelle 2021 on vahvistunut.

Vuoden 2022 osalta innovaatorahaston rahoitus edellyttää muun rahoituksen vahvistumista.

Hankkeen aikana on alusta asti suunniteltava toiminta pitkäjänteisesti ja seurattava sen tuloksien kehittymistä. Toiminnan rahoitusmallia hankkeen päättymisen jälkeen on suunniteltava ja siitä on sovittava hyvissä ajoin.

Haaga-Helia Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska kyseessä on tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta ja korkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminta ei ole toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

5 Helsingin kaupunki, Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala: Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen Stadi

Toteutusaika:	1/2020 – 1/2021	PRR 359977410
Yhteistyötahot kaupungilla:	Elinkeino-osasto (NewCo), Tulevaisuuden Älykkäät Oppimisympäristöt-hanke, Tunne työ-suunnittele ura-hanke (kaupungin lukiot), peruskoulut, Stadin ammatti ja aikuisopisto, Osaamiskeskus, Helsingin ohjaamo, Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala (kesätyöseteli), Helsinki Rekry, Vapaa sivistystyö	
Yhteistyötahot muualla:	Helsingin Yrittäjät ry, Suomen Yrittäjät ry, Nuori Yrittäjyys ry, Talous ja nuoret TAT, Lasten ja nuorten säätiö, 4H -järjestö, Kehittämisen- ja tutkimushanke Luode (HY)	
Kokonaiskustannukset:	105 000	
Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €	Rahoitusesitys
2021	5 050	2021
		Innovaatorahasto, €
		2021
		5 050

Hankkeen kuvaus

Kyseessä on valmisteluhanke, jossa valmistellaan helsinkiläisen yrittäjyys- ja työelämäosaamisen pedagogista ja viestinnällistä edistämistä nykyisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin luomalla yrittäjyys- ja työelämäosaamisen palvelukonsepti ja konkreettinen toimintamalli. Valmis palvelukonsepti ja konkreettinen toimintamalli tuodaan innovaatorahastolle arvioitavaksi jatkokehittelyä varten. Valmisteluhanke toteutetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja elinkeino-osaston yhteistyönä. Tavoitteena on luoda selkeä ja toimiva rakenne Helsingin kaupungin yrittäjyys- ja työelämäosaamisen toteuttamiseen koko kaupungin tasolla.

Valmisteluhankkeen tärkeimmät tavoitteet:

- Kartoitetaan palvelukonseptin ja siihen liittyvien eri tahojen (mm. sidosryhmät) tarpeet osallistavan palvelumuotoilun avulla
- Kestävän taloudellisen ratkaisun luominen kartoittamalla eri rahoitusvaihtoehtoja ja kansallisia ratkaisuja
- Rakennetaan kuvaus vuoden 2020 loppuun mennessä, miten toteuttaa palvelukonseptin toimintaa ja siihen sisältyviä innovaatioprosesseja sekä fasilitointia toiminnan jalkauttamisessa.

Hankkeen vaihe

Hankesuunnitelman mukainen käyttäjätarpeiden kartoittaminen ja käyttäjävalidointi on tehty muun muassa syvähaastattelujen kautta. Lisäksi tietoa on kerätty kyselyllä, joka jaettiin hallintoon, opetushenkilökunnalle sekä sidosryhmien edustajille. Käyttäjätarpeiden perusteella luotiin ensimmäinen luonnos konseptista ja sisältökuvia, joita validoitiin kohderyhmien käyttäjäedustajilla. Konseptin validointia jatketaan syksyllä ylläpitoa edustavalla ryhmällä ja käyttäjiä edustavilla ryhmillä. Tällä toisen vaiheen validoinnilla varmistetaan, että mahdollisen jatkohankkeen tuotantotiimin kilpailutuksessa toimeksianto on käyttäjälähtöinen.

Kestävän taloudellisen ratkaisun luominen on saavutettu osittain. Hankkeessa on kartoitettu ratkaisuja valmiiden palveluiden ja alustojen osalta. Hankkeessa on tuotettu tekninen määrittely, jonka perusteella on luotu kustannusarvio alustan rakentamiselle. Hankekokonaisuutta on suunniteltu ja on tarkoitus toteuttaa yhdessä kulttuurin- ja vapaa-ajan ja kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Palvelun omistajuus ja ylläpito säilyvät entisillä toimialoillaan. Alustan ylläpito tulee vaatimaan jonkin verran teknistä ylläpitoa. Hankesuunnitelman myötä toimialat ovat sitoutuneet palvelun ylläpitoon, mutta tarkkoja suunnitelmia ylläpidon kustannuksista ei ole vielä ollut tämän tarkemmin mahdollista laskea. Kehityshankkeen ROI-arvio on vielä kesken.

Palvelukonsepti ja toimintamalli palvelun toteuttamiselle on valmis siirrettäväksi tuotantoon. Valmisteluhankkeessa on tunnistettu oppilaitosyhteistyön osalta sähköistämisen myötä yhteen tuotavia palveluita eri toimialoilta. Palveluista ja niiden yhteenliittymisestä on luoto tuotantoon siirtymisen kannalta keskeiset validoidut suunnitelmat.

Innovaatorahasto ei voi rahoittaa jatkohanketta sen peruspalveluita parantavan luonteen vuoksi. Hanke jatkaa keskustelua muun muassa kaupunginkanslian strategiaosaston kanssa löytääkseen palvelun toteuttamiselle rahoituksen ja sopivan yksikön. On mahdollista, että päätöksenteko ja hankkeen mahdollinen siirto toiseen yksikköön venyy tammikuulle 2021, jolloin on tärkeää, että hankkeen ainoa työntekijä on valmistelemaan siirtoa.

Hankkeen kokonaisuikataulu alkuperäisessä hankehakemuksessa oli 1.1.2020-31.12.2020. Projektipäällikkö on kuitenkin aloittanut työsuhteessa vasta 1.3.2020. Hankkeelle haetaan 5 050 euron käyttämättä jääneen rahoituksen siirtoa vuodelle 2021 ja yhden kuukauden jatkoaika. Siirretty rahoitus kohdistuisi pääosin palkkakuluihin.

Arviointi ja perustelut

Hanke on toteutunut pääosin hankesuunnitelman mukaisesti, joskin varsinainen jatkohanke on arvioitu olevan luonteeltaan vahvasti kaupungin digitaalisia peruspalveluita parantava, eikä jatkohanketta esitetä rahoitettavaksi innovaatorahaston varoilla. Jotta kaupunkitasoiset keskustelut jatkohankkeen toteuttamisesta ehdittäisiin käydä perusteellisesti, hankkeen esittämä jatkoaika on perusteltu. Vuonna 2020 käyttämättä jääneen palkkaran siirtäminen vuodelle 2021 on myös perusteltua, sillä hankkeen työntekijä rekrytoitiin kaksi kuukautta myöhässä alkuperäiseen aikatauluun nähden.

6 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia: Helsinki yritysten kehitys- ja kokeilualustana

Toteutusaika:	1/2020 – 12/2022	PRR 3599771
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, kaupunkiympäristön toimiala, sosiaali- ja terveystoimiala, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginkanslia, Forum Virium Helsinki	
Yhteistyötahot muualla:	Yritykset (startup-, pk- ja suuret yritykset), yrityskehittämöt ja -hautomot, yliopistot, ammattikorkeakoulut, tutkimuslaitokset ja muut kehitys- ja kokeilualustatoimintaan osallistuvat kumppanit	
Kokonaiskustannukset:	2 030 000 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	104 216
2022	127 500
Yht.	231 716

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	104 216
2022	127 500
Yht.	231 716

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 9.12.2019 §49)
2021	545 000
2022	545 000
Yht.	1 090 000

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	545 000
2022	545 000
Yht.	1 090 000

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatio-rahasto, €	Muu rahoitus, €
2021	649 216	350 000
2022	672 500	200 000
Yht.	1 321 716	550 000

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	649 216
2022	672 500
Yht.	1 321 716

Hankkeen kuvaus

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 linjataan, että ”koko kaupunkia kehitetään alustana kokeiluille ja uutta luovalle elinkeinotoiminnalle”. Helsinki kehitys- ja kokeilualustana -hankkeessa kehitetään erityisesti elinkeinopoliittista alustatoimintaa koskeva palvelumalli sekä edistetään alustoilla kehitettyjen parhaiden ratkaisujen skaalausta ja jatkokehitystä. Elinkeinopoliittisessa alustatoiminnassa painotetaan alustoilla ratkaisuja kehittäville yrityksille tulevaa hyötyä ja toimintamallin avulla yrityksille tarjotaan selkeä kanava kaupungin alustoille.

Helsingin kehitys- ja kokeilualustakokonaisuudessa on viisi sisällöllistä fokusaluetta: terveys ja hyvinvointi, oppimisympäristöt, puhtaat ja kestävät kaupunkiratkaisut, liikkuminen sekä digitaalisuus ja datan hyödyntäminen.

Toimintamalliin kuuluu olennaisena osana niin kutsuttujen innovaatioagenttien rooli. Innovaatioagentit ovat kaupunginkanslian elinkeino-osaston ja kaupungin toimialojen yhteisiä henkilöresurseja, jotka mahdollistavat yritysten kehitys- ja kokeilutoiminnan kaupungin alustoilla. Hankkeessa innovaatioagenttimallia vahvistetaan ja laajennetaan yhdessä toimialojen kanssa.

Hankkeen tavoitteena on:

1. Toteuttaa ja kehittää kaupungin kehitys- ja kokeilualustan toimintamallia yhdessä toimialojen kanssa
2. Tarjota yrityksille selkeä kanava kaupungin alustoille ja kehittää alustatoimintaa koskeva palvelumalli/palvelut
3. Edistää kehitys- ja kokeilualustoilla kehitettyjen parhaiden ratkaisujen skaalausta ja jatkokehitystä.

Hankkeen vaihe:

Hanke on alkanut suunnitellusti ja tavoitteita on saavutettu melko hyvin, joskin koronaepidemia on hidastanut konkreettisten kokeilujen toteutusta osana hanketta. Mallia kehitys- ja

kokeilualustatoiminnalle on kehitetty käytännön syistä enemmän toimialalähtöisesti kuin kaupunkitasoisesti. Kaikilla toimialoilla toimii tällä hetkellä kanslian elinkeino-osaston ja toimialan yhteinen ”innovaatioagentti”.

Raportointijaksolla on suunniteltu ja toteutettu myös kokeilualustatoimintaa esittelevä testbed.helsinki-sivusto, joka avataan loppuvuonna 2020. Sivusto on kohdistettu erityisesti yrityksille sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimijoille (tki-toimijat). Sivuston kautta yritykset saavat tietoa tulevista hakukierroksista ja voivat tutustua tähän mennessä tehtyihin kokeiluihin. Lisäksi yritykset tai tki-toimijat voivat jättää oman kokeiluehdotuksensa arvioitavaksi sivuston kautta.

Kokeilualustoilla kehitettyjen ratkaisujen jatkokehitykseen tullaan kiinnittämään entistä enemmän huomiota. Esimerkiksi kokeilualustatoiminnan yhteyttä innovatiivisiin hankintoihin vahvistetaan. Lisäksi hankkeessa on valmius edistää muilla keinoin parhaiden ratkaisujen jatkokehitystä, esimerkiksi pidempien kokeilujen tai jatkopilottien myötä. Myös kokeilujen tulosten ja vaikuttavuuden mittaamista ja analysointia aiotaan kehittää. Hankkeessa tullaan myöhemmin erikseen kartoittamaan tarkemmin kokeilujen vaikutusta yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja liiketoiminnan kehittymiseen sekä parantuneen tiedonkulun ja viestinnän vaikutusta kokeiluihin hakeutumiseen, erityisesti testbed.helsinki -sivuston vaikutuksen osalta.

Vuoden 2020 aikana on toteutunut/käynnistynyt/käynnistymässä useita kymmeniä kokeiluja, joiden toteuttajina on useita kymmeniä yrityksiä. Nämä kokeilut on pystytty rahoittamaan ja toteuttamaan pääosin muiden kaupunginkanslian elinkeino-osaston innovaatiot ja uudet kokeilut -yksikön hankkeiden kautta.

Hankkeelle esitetään muutoksia henkilöstön määrään ja palkkabudjettiin sekä ostopalvelubudjettiin. Hankkeelle palkataan yksi uusi kokoaikainen innovaatioagentti edistämään digitaalisia ja datalähtöisiä ratkaisuja läpi kaikkien temaattisten alustakokonaisuuksien, niin sanottuja murresteknologioita hyödyntäen (AI, 5G jne.). Lisäksi esitetään lisättäväksi osa-aikainen (50%) viestintäasiantuntija, jonka tehtävänä on viestiä alustatoiminnasta ja sen mahdollisuuksista eri kanavia hyödyntäen sekä ylläpitää ja kehittää erityisesti testbed.helsinki -sivustoa. Tarve näille hankehenkilöstöön kohdistuville lisäresursseille on tunnustettu hankkeen aikana.

Päätöksen perustelut

Hanke on käynnistynyt hyvin ja toiminta on pääosin ollut hankesuunnitelman mukaista, joskin hankehenkilöstön rekrytointi viivästyi hieman alkuperäisestä suunnitelmasta ja koronakriisi on aiheuttanut viiveitä kokeilutoiminnassa. Rahoituksen myöntäminen vuodelle 2021 on perusteltua ja säästyneiden rahojen siirtäminen tulevalle vuodelle on myös perusteltua. Uuden innovaatioagentin palkkaaminen digitaalisille ja datalähtöisille ratkaisuille arvioidaan tukevan hankkeen tavoitteita. Kaupungin digitaalinen kehittäminen voi avata kiinnostavia kokeilumahdollisuuksia yrityksille ja hankkeen avulla voidaan edistää uusien ratkaisujen syntymistä alalla.

Edellisen rahoituspäätöksen yhteydessä hanketta kehoitettiin panostamaan toimintamallin ja sen tulosten viestimiseen. Hankkeen viestintäbudjetin osuuden laajentamista kehoitettiin harkitsemaan seuraaville vuosille. Viestintäresurssin lisäämistä on huomioitu hankkeen budjetissa vuodelle 2021.

Hankkeen toteutuksen kannalta oleellista on toimialojen sitoutuminen alustamaiseen työskentelyyn. Hankkeen suunnittelussa on tärkeää miettiä mahdollisimman tarkkaan toimialoilta vaadittavaa resursointia ja työskentelyotetta sekä kehittää toimialoihin kohdistuvia insentiivejä osallistua yhteistyöhön. Hankkeen tavoitteena on edelleen, että kokeilualustat ja muu innovaatiotoiminta integroituvat osaksi kaupungin ja sen toimialojen toimintaa hankkeen päättymiseen mennessä.

7 Helsingin kaupunki, Kaupunginkanslia: Innovatiivisten hankintojen edistäminen kaupungin toimialoilla

Toteutusaika:	11/2019 – 4/2021	PRR 3599770
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Merelliset palvelut -yksikkö ja Tietohallintopalvelut/ICT-kehitys ja kirjastoverkon yhteiset palvelut, Palvelukeskus Helsinki, puhelin- ja hyvinvointipalvelut ☒ Kaupunginkanslia/TASO sekä ELO, Maahanmuutto- ja työllisyysyksikkö, työllisyystiimi	
Yhteistyötahot muualla:	Business Finland, KEINO (Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskus) ja innovatiivisia hankintoja fasilitoivat organisaatiot (kilpailutetaan), innovaatiokumppanuuksiin osallistuvat yritykset	
Kokonaiskustannukset:	365 000 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	81 900

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 9.12.2019 §49)
2021	65 000

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatio-rahasto, €	Muu rahoitus, €
2021	146 900	16 000

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	81 900

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	65 000

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	146 900

Hankkeen kuvaus

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 linjataan, että ”Helsinki arvioi miten se voi omassa hankintatoimessaan paremmin edistää innovatiivista yrittäjyyttä”. Kaupunginkanslian toimintasuunnitelmassa vuodelle 2019 yhtenä yhteisenä kärkitoimenpiteenä on innovatiivisten hankintojen ja hankintamenettelyjen edistäminen kaupunkiorganisaation ja elinkeinoelämän välisellä yhteistyöllä. ”Innovatiivisten hankintojen edistäminen kaupungin toimialoilla” -hanke toteuttaa osaltaan kumpaakin tavoitetta. Hankkeessa vahvistetaan kaupungin toimialojen kykyä hyödyntää innovatiivisia hankintoja ja tehdä yritysten kanssa yhteistyötä uusien, entistä paremmin loppukäyttäjää palvelevien ratkaisujen kehittämisessä konkreettisten haasteiden kautta. Keskeisenä tavoitteena on myös edistää innovatiivista yrittäjyyttä kehittämällä uusia tuotteita ja palveluja todellisissa käyttöympäristöissä yritysten, kaupungin ja muiden yhteistyökumppaneiden välisenä yhteistyönä.

Hankkeen tavoitteena on

1. Vahvistaa kaupungin (toimialojen) kykyä ja osaamista hyödyntää innovatiivisia hankintoja uusien ratkaisujen etsimisessä
2. Saada kaupungin käyttöön asiakkaiden ja henkilöstön tarpeita parhaiten vastaavat ratkaisut
3. Edistää yritysten osaamista kehittää innovatiivisia ja käyttäjälähtöisiä tuotteita ja palveluita sekä parantaa yritysten kilpailukykyä.

Hankkeen vaihe

Hankkeessa on vuoden 2020 aikana edistetty neljää innovatiivista hankintaa:

- Helsingin kaupungin ylläpitämä vesireittiliikenne (kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/merelliset palvelut)
- Kirjastoaineiston poiminnan ja hyllytyksen automatisointi (kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/kirjasto)
- Kuljetuspalvelujärjestelmä Helsingin Matkapalvelulle (Palvelukeskus Helsinki)
- Räätelöity valmennuspalvelu helsinkiläisille työttömille (kaupunginkanslia/elinkeino-osasto/työllisyysasiat).

Hankintakohteet ovat edenneet hieman eri tahtiin. Aikataulusta ollaan myöhässä koronaepidemiasta johtuen. Tietoa hankintojen eri vaiheisiin osallistuneiden yritysten määrästä ei ole vielä koottu. Sparrauksiin on osallistunut 2-3 asiantuntijaa per hankintakohde.

Keskeisimpinä toimenpiteinä kullekin valmisteltavalle hankinnalle on hankittu yhteisesti asiantuntija-apua. Hankinta-caset ovat saaneet sparrausta tarpeen ja hankinnan määrittelyyn Ultrahackilta ja hankintamenettelyyn sekä hankintajuridiikkaan liittyvää asiantuntija-apua palvelutoimittajalta. Lisäksi hankkeessa laaditaan hankinta-caseihin pohjautuen innovatiivisten hankintojen opas kaupungin käyttöön.

Hankkeen kokonaisuikatauluun haetaan pidennystä, jotta kaikki hankintakohteet saadaan suunniteltuun vaiheeseen. Hankkeen alkuperäinen päätösajankohta on 30.4.2021. Jatkoaikaa haetaan 31.8.2021 saakka ja anotaan 81 900 euron vuodelta 2020 käyttämättä jäävän hankerahan siirtoa vuodelle 2021, jotta kaikki suunnitellut toimenpiteet saadaan toteutettua.

Ultrahackin (Futuretournaments Oy) julkisen sektorin liiketoiminta on siirtynyt syyskuussa 2020 uudelle perustetulle yhtiölle, Vaikuttavat Hankinnat Oy:lle. Hankkeen toimenpiteet, joita oli tarkoitus tehdä Ultrahackin kanssa, siirtyvät Vaikuttavat Hankinnat Oy:lle.

Arviointi ja perustelut

Hankkeen toimenpiteet ovat osin aikataulullisesti myöhästyneet koronatilanteesta johtuen, mutta pääosin toiminta on käynnistynyt hyvin. Hankeajan pidentäminen ja vuodelta 2020 käyttämättä jäävän määrärahan siirtäminen vuodelle 2021 arvioidaan olevan perusteltua.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaoston 9.12.2019 §49 rahoituspäätöksessä todetaan, että hankkeen tulosten skaalautuvuuteen tulee panostaa etenkin hankkeen loppuvaiheessa niin, että hankkeen tuottamia kokemuksia ja oppeja voidaan hyödyntää mahdollisimman laajasti myös hankkeen jälkeen. Lisäksi todetaan, että hankkeessa edistettävien innovatiivisten hankintojen tuloksista ja opeista kaupungin tulee viestiä myös ulospäin laajemmän yrityskentän suuntaan. Lisäksi hankkeen tulee selvittää Business Finlandin mahdollisuuksia osallistua innovatiivisten hankintojen edistämisen rahoittamiseen.

Väliraportin mukaan hankkeessa edistettävien innovatiivisten hankintojen eteneminen dokumentoidaan. Lisäksi laaditaan innovatiivisia hankintoja käsittelevä opas kaupungin ja muiden toimijoiden käyttöön. Hankkeessa järjestetään keväällä 2021 myös seminaari tai muu tilaisuus, jossa kerrotaan hankkeessa saaduista opeista. Business Finlandin kanssa on toistaiseksi käyty yksi keskustelu kesällä 2020. Hanketta kehoitetaan jatkamaan keskusteluja Business Finlandin kanssa vuoden 2021 aikana.

8 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia: Kansainvälistä kasvua

Toteutusaika:	1/2016-12/2021	PRR 3599731
Yhteistyötahot kaupungilla:		
Yhteistyötahot muualla:	Helsingin Uusyrityskeskus Ry, Maria01, startup-yritykset, scale-verkosto, Vertical, xEdu, Helsinki-keskus, RADII	
Kokonaiskustannukset:	1 550 500 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €	Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	253 000	2021	253 000

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on parantaa Helsingin alueen kilpailukykyä tuomalla alueelle lisää erinomaisia startup-tiimejä ja nuoria yrityksiä sekä helpottaa olemassa olevien helsinkiläisten startup-yritysten kansainvälisten markkinoiden kehittämistä. Näillä toimilla ja oman toiminnan kehittämällä hanke kehittää alueen yritysten ja sitä kautta alueen kilpailukykyä.

Hankkeen tavoitteet:

1. Ulkomaisten tiimien ja yritysten houkuttelu alueelle: identifioidaan parhaita startup-yrityksiä ja tarjotaan heille valmennusohjelma, joka tähtää startup-yrityksen kehitykseen ja etabloitumiseen alueelle.
2. Pilotoidaan startup-yritysten kansainvälistymisen malleja ja lisätään konkreettisten myynti- ja/tai laajentumismatkojen tukitoimia. Rakennetaan kumppanuuksien avulla kansainvälistä tukiverkostoa, jonka avulla voidaan tarjota edullisia tapoja päästä tekemään esitutkimusta eri alueille.
3. Tukitoimien kehittäminen: Kartoitetaan ja pilotoidaan tapoja kasvattaa Helsingin vetovoimaisuutta kansainvälisten startup-yritysten sijoituspaikkana.

Hankkeen vaihe

Korona-epidemia on vaikuttanut hankkeeseen vahvasti, koska hankkeen toiminta on lähtökohtaisesti kansainvälistä ja liikematkailu on pysähtynyt. Suunniteltu kohdennettu matka-avustus päätettiin olla aloittamatta vuoden 2020 osalta. Samoin hankkeessa ei ole tehty suunniteltuja matkoja. Ulkomaalaisten startup-tiimien houkuttelussa ollaan pyritty siirtymään digitaaliseen muotoon. Tässä on myös onnistuttu muun muassa Venäjälle kohdentuvassa toiminnassa ja tapahtumien siirrettyä verkkoon. Helsingin digitaalinen edelläkävijyys rakentaa aitoa kilpailuetua.

Hankkeen kolmannen tavoitteen saavuttaminen on ollut onnistunut. Innovaatiokilpailu on saatu järjestettyä ja voittajaehdotus on koronan vuoksi siirretty vuodelle 2021. Sähköisen kansainvälisen palvelualustan Dealroom.co pilotointi on aloitettu ja se on herättänyt paljon mielenkiintoa. Ekosysteemikuvaukseen Dealroom tuo kaivattuja mittaristoja ja kansainvälisesti vertailukelpoista avointa dataa. Dealroom antaa kansainvälisille sijoittajille ja startupeille kuvaa muun muassa rahoituskierrosten kokoja pääkaupunkiseudulla, kaupunkistrategian mukaisia teknologia-alojen seuranta ja tiedon tuottamista.

Hankkeen henkilöstössä on tapahtunut vaihto, ja uusi henkilö palkattiin maaliskuusta lähtien. Koronan myötä hankkeen toimenpiteet ovat olleet vähäiset ja hanketyöntekijän aika on osoitettu hankkeen ulkopuolisiin tehtäviin. Palkkakustannukset on kohdistettu hankkeelle vain hanketyöhön liittyvissä määrin.

Hanke esittää toteutusajan jatkoa ja jäljellä olevan määrärahan siirtoa vuodelle 2021.

Päätöksen perustelut

Hankkeen esittämä lisäaika ja vuodelta 2020 käyttämättä jääneiden rahojen siirtäminen vuodelle 2021 arvioidaan olevan perusteltua. Kansainvälisen toiminnan arvo korostuu koronan jälkeisessä maailmassa ja Helsingin tulee löytää parhaimmat toimintatavat tavoittaakseen elinkeinopoliittiset tavoitteensa kansainvälisten osaajien houkuttelussa ja Helsingin startup-ekosysteemin vahvistamisessa. Vuodelle

2020 suunnitellut toimenpiteet ovat relevantteja myös 2021 ja on tärkeää, että hankkeen toiminta pystyisi jatkumaan, jotta uusia toimintamalleja päästään luomaan. Hankkeen tavoitteet ja toiminnot tukevat vahvasti kaupungin palautumis-strategiaa.

Hanketta kehoitetaan panostamaan erityisesti konkreettisiin ja mittataviin aktiviteetteihin ulkomaisten tiimien ja yritysten houkuttelussa Helsinkiin ja startup-yritysten kehittämis- ja etabloitumispalvelujen kehittämiseen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hankkeen toiminnasta ja tuloksista on syytä tehdä vaikuttavuusanalyysi ja on pohdittava miten onnistuneita toimintamalleja voisi saada osaksi kaupungin perustoimintaa, kun hanke päättyy vuoden 2021 lopussa.

Kansainvälisyysaktiviteettien ja yritysten ja osaajien/tiimien houkuttelussa pitää selvittää konkreettiset yhteistoimintamahdollisuudet Helsingin Business Hub Ltd Oy:n (HBH) kanssa. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa HBH:n omistus ja toiminta on siirtynyt kokonaan Helsingin kaupungille. Yhteistoimintaa tulee tarkastella siltä osin, kun hankkeen tavoitteissa mainitut toimet ovat saman tyyppisiä toimia, joita myös HBH harjoittaa.

9 NewCo Helsinki (Kaupunginkanslia, Elinkeino-osasto, Uudet yritykset -yksikkö): NewCo Accelerator 2.0

Toteutusaika:	9/2020 – 12/2023	PRR 3599724
Yhteistyötahot:	Helsinki Business Hub, Helsinki-keskus Pietarissa, Health Incubator Helsinki, Maria01 ja muut Helsingin Kaupungin tukemat hautomot ja keskittymät. Noin 40 avainyhteistyökumppania, mm. Slush Oy, Finnish Business Angel Network (FIBAN), korkeakoulujen yrittäjyysyhteisöt (ns. ES:t) ja Business Finland.	
Kokonaiskustannukset:	2 007 600 euroa	

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, € (sidottu eja 17.8.2020 § 29)
2021	426 500	209 400	2021	426 500
2022	423 500	209 400	2022	0
2023	423 500	209 400	2023	0
Yht.	1 273 500	628 200	Yht.	426 500

Hankkeen kuvaus

NewCo Accelerator 2.0 -hanke toteuttaa kaupungin korona-palautumishjelman tavoitteita ja paikkaa Helsingin kasvuyritys-ekosysteemin palveluvajetta sekä täydentää kaupungin muita hautomohankkeita. Hankkeessa palvellaan merkittävää nuorten kasvuyritysten joukkoa, joka ei ole toimialakohtaisesti fokuoituneiden hautomoiden tai kiihdyttämöiden ydinkohderyhmää. Hankkeen odotetaan vuositasolla saavan kiihdytysvaiheeseen 25-30 menestyskelpoista yritystä.

Hanke luo uuden palvelukokonaisuuden NewCon vakiintuneiden palveluiden rinnalle. Hankkeelle luodaan oma digitaalinen ympäristö, jossa jokaisen asiakkaan edistymistä seurataan ja mitataan yksityiskohtaisella tarkkuustasolla.

NewCo Accelerator 2.0 hautomo- ja kiihdytyspalvelut -hanke palvelee ensisijaisesti kiihdytyspalveluista hyötyviä, pidemmälle ehtineitä startupeja, jotka eivät markkinapuutteen vuoksi löydä heille sopivaa palveluntarjoajaa. Sivutuotteena hanke tuottaa jonkin verran (vuositasolla 100-200 kpl) uutta asiakasvirtaa NewCon vakiintuneisiin startup-palveluihin, joissa tiimi tavataan 1-3 kertaa ja ohjataan sen jälkeen kumppaniverkostolle.

Kiihdytyspalveluasiakkaat tekevät ensivaiheessa 6–12 kuukauden kirjallisen valmennussopimuksen (josta veloitetaan sitoutumisen varmistamiseksi pienehkö maksu) ja työtä tehdään yhdessä asiakkaan kanssa pääsääntöisesti viikoittain. Viisi asiantuntijaa pystyvät palvelemaan kerrallaan yhteensä noin 30 sopimusasiakasta. Jokainen sopimusasiakas tarvitsee neuvojilta merkittävää paneutumista, osaamista ja kokemusta. Yrityskohtaisen kiihdytysvalmennuksen runko muodostuu seuraavista kokonaisuuksista; liiketoimintamallin luonti, liikeidean validointi, markkinoinnin ja myynnin käynnistäminen, tiimin ja kasvuroadmapin rakentaminen sekä rahoitusmahdollisuudet ja valmistautuminen ulkopuolisen rahoituksen hankintaan. Tavoitteena on, että valmennuksen päättyessä asiakasyrityksellä on validoitu tiimi, businessmalli, tuotteistus ja markkinointisuunnitelma sekä skaalautuva myyntiprosessi ja ulkopuolisen rahoituksen edellyttämä due diligence - valmius.

Mahdollinen exit ja muut pysyvät vaikutukset tulevat hankkeessa huomioiduksi, mutta nykyisen talustilanteen epävarmuus ei tee mielekkääksi niiden tarkempaa erittelyä hanke-ehdotuksen vaiheessa. Mikäli hankkeen aikana alueelle ei synny sitä korvaavaa toimintaa, hanke pyrkii toimimaan tavalla, joka mahdollistaa palvelun jäämisen pysyväksi toiminnaksi, ottamatta vielä kantaa operaattoriin, rahoittajiin ja aikatauluun.

Hankkeen vaihe

Hanke on alkanut suunnitellusti ja hankkeelle on palkattu neljä henkilöä, joista yksi toimii hankkeen community managerina. Palkatut henkilöt aloittivat työnsä lokakuussa 2020. Hankesuunnitelman

mukainen viides henkilö palkataan loppuvuoden 2020 aikana. Vuodelta 2020 jää arvion mukaan noin 10 000 euroa käyttämättä, joka palautetaan innovaatorahastolle.

Slush Oy:n kanssa on sovittu, että valmennustoiminta voidaan aloittaa Slush Oy:n tiloissa marraskuun alusta lähtien. Lanseeraus tärkeimmille rahoitusmarkkinoita edustaville kumppaneille on tehty ja yhteistoiminnasta on sovittu. Lanseerausta muille keskeisille yhteistyötahoille Suomessa ja ulkomailla jatketaan suunnitelman mukaisesti loppuvuoden 2020 aikana.

Ohjausryhmässä on suunnitelman mukaisesti Business Finlandin ja kaupunginkanslian elinkeino-osaston innovaatiot ja uudet kokeilut -yksikön edustaja. Bisnesenkeliverkosto FIBAN nimeää oman edustajansa lokakuun aikana.

Päätöksen perustelut

Hanke on alkanut suunnitelmien mukaisesti ja vuodelle 2021 sidotun rahoituksen myöntäminen on perusteltua.

Elinkeinojaoston 17.8.2020 §29 rahoituspäätös oli ehdollinen ja edellytti seurantajärjestelmän käyttöönottoa hankkeen asiakkaiden tulovirrasta ja tuloksista. Hankkeen mittareihin tuli ehdon mukaan lisätä laadullista seurantaa ja hankkeen edellytettiin mittaavan esimerkiksi kuinka hyödyllisenä valmennuspalvelua ja neuvontaa saaneet asiakkaat ja muu ekosysteemi näkevät hankkeen ja sen kehittämiä toimintoja.

Hakija on ilmoittanut toteuttavansa seurantaa muun muassa seuraavasti:

1) Asiakkaiden tulovirta

Tiedot asiakkaista, joita neuvotaan, tallennetaan NewCon Kasvutiimin CRM-järjestelmään nimeltään Podio. Tämä on jo käytössä oleva toimintatapa kaiken asiakastyön osalta. Järjestelmä erittelee muun muassa nykyisen Health Incubator Helsingin ja tulevan Acceleratorin valmennusasiakkaat omiksi ryhmikseen.

2) Asiakkaiden tulokset

Asiakaskyselyillä tarkistetaan syksyn 2021 alussa asiakkaiden mahdollinen liikevaihto ja saadut sijoitukset. Tulevina vuosina tuloksellisuuden lähteenä voidaan käyttää myös virallisia tilinpäätöksiä.

3) Asiakastyytyväisyys, palvelun koettu hyödyllisyys

Palvelun koettua hyödyllisyyttä tiedustellaan ja mitataan sekä valmennukseen osallistuneilta startup-asiakkailta, että keskeisimmiltä ekosysteemitomijoilta. Muiden ekosysteemitomijoiden osalta Kasvutiimin toimintaa koskeva sähköinen asiakaskysely on vakiintunut toimenpide. Seuraava kysely suoritetaan marraskuussa 2020 ja uusitaan alkusyksystä 2021. Sähköinen kysely laajennetaan koskemaan myös NewCo Accelerator 2.0 -hankkeessa valmennettuja startup-asiakkaita.

Rahoitukselle annettu ehto on katsottu täytyneeksi hankkeen alkuvaiheen osalta, mutta on toivottavaa, että seurantajärjestelmän implementointiin ja kehittämiseen kiinnitetään vielä enemmän huomiota. Laadullista seurantatietoa pitää hankkia ja palvelun hyödyllisyyttä pitää mitata järjestelmällisesti. Esimerkiksi palvelun piirin tulevien tausta- ja osaamisprofiilit on hyvä arvioida niin osallistujien itsensä kuin hankehenkilöstön näkökulmasta ja verrata tietoa koulutusohjelmien päätyttyä jotta voidaan arvioida miten osaaminen ja kyvyt ovat karttuneet tärkeiden asioiden kuten myynnin ja markkinoinnin, rahoitus-osaamisen tai henkilöstö-/ team building -kompetenssin osalta.

Rahaa on esitetty hankkeelle aluksi vuosille 2020–2021, jonka jälkeen hankkeen tarpeellisuutta tulee arvioida uudelleen suhteessa hankkeen tuloksiin ja koronakriisin aikaansaamaan tilanteeseen.

Hankkeen pääpanos on oltava alkuvaiheen yrityksissä ja tiimeissä. Hankkeen tulee selvittää mahdollisuudet kutsua hankkeen ohjausryhmään korkeakoulu- ja startup-toimijoiden edustajia.

10 Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Liikenne- ja katusuunnittelu ja Kaupunginkanslia ja Forum Virium Helsinki Oy: Jätkäsaari Mobility Lab

Toteutusaika:	1/2019 – 12/2021	3599763, 3599764 ja 3599765
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslia: Elinkeino-osasto & Talous- ja suunnitteluosasto Kaupunkiympäristön toimiala: Maankäyttö ja kaupunkirakenne & Kaupunkitekniikka & Ympäristöpalvelut Forum Virium Helsinki Oy, Helsingin Satama, HSL Helsingin Seudun Liikenne	
Yhteistyötahot muualla:	Aalto-yliopisto, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Metropolia ammattikorkeakoulu Oy, Yrityksiä, mm. Tieto Oyj, Vaisala Oyj, Sensible4 Oy, Fleetonomy.AI Oy + muita tutkimuslaitoksia ja yrityksiä	
Kokonaiskustannukset:	3 862 770 + 10-20 M euroa	

Rahoitus-tarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 9.12.2019 § 50)	Muu rahoitus, €
2021	*) KYMP 117 185 + 53 052 Kansl 146 908 FVH 191 450 Yht. 508 595	912 252 + 5-10 M

Rahoitusesitys (sidottu)	Innovaatorahasto, €
2021	KYMP 117 *) KYMP 117 185 + 53 052 Kansl 146 908 FVH 191 450 Yht. 508 595

*) Elinkeinojaosto on 9.12.2019 § 50 sitonut kaupunginkanslian elinkeino-osastolle 199 960 euroa vuodelle 2021. Tästä osuudesta siirretään 53 052 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Summa lisätään Kaupunkiympäristön toimialalle jo sidottuun rahoitusosuuteen, joka on 117 185 euroa. Elinkeino-osastolle jää 146 908 käytettäväksi vuonna 2021.

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	FVH 68 456 + 89 690 KYMP 56 335 + 50 233 Yht. 264 714

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	FVH 68 456 + 89 690 KYMP 56 335 + 50 233 Yht. 264 714

**) Kaupunginkanslialle myönnettyistä vuodelta 2020 käyttämättä jäävistä määrärahoista esitetään siirrettävän 139 923 euroa vuodelle 2021 niin, että 68 456 euroa osoitetaan Forum Virium Helsingille ja 50 233 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Lisäksi Forum Virium Helsingiltä jää 68 456 euroa käyttämättä vuonna 2020, joka siirretään vuodelle 2021 ja kaupunkiympäristön toimialalla jää 56 335 euroa käyttämättä, joka siirretään vuodelle 2021.

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	KYPM 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596
Yht.	773 309

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	KYPM 276 805 Kansl 146 908 FVH 349 596
Yht.	773 309

Hankkeen tavoitteet

Hanke käynnistää älyliikenteen innovaatioalustatoiminnan ja sitä hyödyntävien uusien liikenne- ja katusuunnittelun kehittämissuunnitelman, synnyttäen ratkaisuja toimivampaan liikkumiseen sekä tarjoten yrityksille kilpailukykyä edistävän kehittämis- ja kokeiluympäristön. Innovaatioalusta koostuu eri toimijoiden kehittämistyötä yhteen tuovasta ja kehittämistyötä paremmin kaupungin tarpeisiin suuntaavasta koordinaatiotyöstä, älykkään infrastruktuurin kehittämissuunnitelmasta sekä kokeilujen järjestämisestä käyttäjälähtöisesti kaupunkiympäristössä käyttäjien kanssa.

Hanke luo tulevaisuuden ratkaisuja kaupunkiliikenteen ohjaamiseen, palveluihin, suunnitteluun ja liiketoimintaan. Nämä ratkaisut pyrkivät sujuvoittamaan Jätkäsaaren tieliikennettä, lisäämään asukkaiden turvallisuutta liikenteen keskellä sekä edistämään Hiilineutraali Helsinki 2035-ohjelman liikenteen kehittämistoimenpiteitä.

Elinkeino-osasto koordinoi testialustan syntymistä, mutta sen toimintamallia rakennetaan tiiviissä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa, joka mahdollistaa uusien ja pysyvien käytäntöjen luomisen toimialalla tehtävään liikennekehittämiseen.

Hankkeen kaksi keskeisintä tavoitetta on kuvattu projektisuunnitelmassa seuraavasti:

1. **Hanke synnyttää parempia ratkaisuja kaupungin ja helsinkiläisten liikkumiseen, luoden toimivampaa kaupunkia arkeen.** Tältä osin se pyrkii **A) luomaan ”virtuaalisen lisäkaistan Länsisatamaan”**, jossa tietoteknisillä ratkaisulla ja innovaatioilla pyritään löytämään kustannustehokkaita innovaatioita korvaamaan raskaita tieliikenteen infrastruktuuri-investointeja, **B) parantamaan sekä todellista että koettua liikenneturvallisuutta** Jätkäsaarassa, ja **C) luomaan kokeilualan päästötavoitetyön innovaatioille.**
2. **Hanke tarjoaa alueen yrityksille ja tutkimuslaitoksille kansainvälisen huipputason kehittämis-, kokeilu- ja käyttöönottoympäristön**, luoden näille kilpailukykyä, kotimarkkina-referenssejä, uusia innovaatioita ja työpaikkoja. Hanke toteuttaa itse konkreettisen kokeiluohjelman, jossa liikenteen investointeja parannetaan kokeilujen avulla sekä konkreettisinä kärkihankkeina tuo yhteen testikadun startup-yrityksille ja varikkotilan liikennelaiteita kehittäville yrityksille.

Hankkeen vaihe

Liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta ja päästöjen kehitystä edistävien ratkaisuiden synnyttämisen osalta kärkihankkeet ovat alkaneet tuottamaan avointa dataa, jonka päälle digitaalisia palveluita voidaan rakentaa. Etenkin tilannekuvaan liittyvä tieto on useita toimijoita kiinnostavaa ja sitä onkin jo alettu hyödyntää uusien kokeiluiden osana. Syntyvä datan sekä erilaisten palveluratkaisuiden kokeileminen on tuonut uudenlaisia ratkaisuja ja oppeja keinoista tukea kestäväää liikenteen ja liikkumisen kehitystä. Suurin osa käynnissä olevista kokeiluista ja kehityshankkeista keskittyy liikennetietoihin ja kulkutottumuksiin sekä sujuvuuteen, mutta myös turvallisuuteen ja ilmanlaatuun liittyviä projekteja on toteutunut, vaikkakin vähemmän.

Kehittämisen- ja kokeiluympäristönä toimimisen osalta edellä mainitun mukaisesti kärkihankkeet ja muu toiminta on luonut teknistä ja datapohjaa kehittämisympäristöön. Kokeilutoiminnalle on yritysten ja kaupunkiorganisaation kanssa yhteistyössä suunniteltu soveltuvia kokeilupaikkoja ”testikadun” toteuttamiseksi. Jätkäsaari Mobility Lab -hankkeen omassa nopeiden kokeilujen ohjelmassa on toteutettu kaksi hakukierrosta, joista on valittu uudenlaisia data-ratkaisuja sekä palveluita kokeiltavaksi. Hakujen määrittelyä sekä kaupungin intressien viestimistä varten kaupungin tarpeita sekä tarjoamia mahdollisuuksia on määritetty yhdessä sekä viestitty palveluita kehittäville yrityksille ja tutkijoille. Asukkaat ja asukasjärjestöt ovat osallistuneet kokeiluhakujen muotoiluun.

Toiminnan yhtenä osana etenkin start-up -yhteisön tavoittamiseksi ja kohtaamisten sekä toiminnan esittelyn edistämiseksi kuuluu yhteistoimintatila ja showroom Maria 01:ssä. Koronasta johtuen tilasta vielä päästy keräämään juurikaan oppeja siitä minkälaiset yhteistoimintatilat ja siihen liittyvät toiminnot ja toimintatavat tehokkaimmin tukisivat erilaisten tahojen innovaatiotoimintaa.

Kokonaisuuteen kuuluvan mahdollistavan älykkään infran investointiohjelman toteuttamisen kannalta ei toistaiseksi ole tunnistettu yrityksiltä tai tutkimustahoilta selkeitä tarpeita. Ennalta hahmotelluista mahdollisista teemoista esimerkiksi pitkälle menevän automaattiajamisen kehityksen ja kokeilujen mahdollistaminen ei näytä perustellulta, koska aluetta ei nähdä otolliseksi, sillä ne toistaiseksi todennäköisimmin haittaisivat liikennettä sen sijaan, että olisivat kypsiä hyötyjä aikaansaavien kokeilujen toteuttamiseksi.

Hankkeen budjettia kohdistetaan uudelleen tavoitteen mukaista toimintaa tukevaksi. Aiempaan suunnitelmaan verrattuna kustannuksia jää toteutumatta. Näistä merkittävimpinä kaupunkiympäristön toimialalle sijoittuvalle lisähenkilöresurssille varattu kulu ei toteudu (94 500 euroa oli varattu kanslian budjettiin tämän toteutumista varten). Kanslian viestintäresurssi oli alun perin suunniteltu 50% työajalle, mutta toteutettiin keväästä 2020 lähtien 20% työajalla.

Etenkin koronasta johtuen, kuluissa on tullut säästöjä. Maria 01:teen suunnitelman mukaisesti toteutetun yhteistoiminta- ja showroom-tilan kuluissa on säästöä (vuokranalennukset sekä tilan varusteluissa yhteistyö) ja tilaisuuksia, osasto-osallistumisia, matkoja sekä työpajojen järjestämistä varten varatut resurssit jäivät valtaosin toteutumatta vuoden 2020 aikana. Kaupunkiympäristön toimialan tilannekuvaan liittyvät hankinnat ovat aikataulusta jäljessä ja vuodelle 2020 suunnitellut toteutuvat osin vasta 2021 aikana.

Budjettimuutoksissa siirtoja tulee vuoden 2020 käyttämättömistä 2021 budjettiin Forum Virium Helsingin (FVH) ja kaupunkiympäristön toimialan (Kymp) sisäisinä siirtoina sekä kaupunginkanslian vuoden 2020 käyttämättömistä ja 2021 pienennettävästä budjetista FVH:lle sekä Kympe:lle. Alla kuvattuna tarkemmin uudelleen kohdistettavien resurssien suunnitelmaa:

Nopeiden kokeilujen ohjelma

Ohjausryhmässä keskusteltujen suositusten mukaisesti, nopeiden kokeilujen ohjelmaan kohdistetaan kolmatta haastekierrosta varten 17 700 euron sijaan 130 000 euroa, jonka tavoitteena on uudistaa ja kehittää jo monta vuotta käytössä ollutta nopeiden kokeilujen mallia monipuolisemmin ja useampia toimijoita tukevaksi sekä vaikuttavampia ja paremmin skaalaamista tukevaksi.

Nopeat kokeilut on toimintamallina jalkautunut monille kaupungin toimialoille viime vuosina. Nopeiden kokeilujen ohjelmia on toteutettu muun muassa kaupunkikehityksen, energiatehokkuuden, koulujen opetuksen ja soten toimialoilla. Nopeiden kokeilujen mallin kehittäminen on osa Jätkäsaari Mobility Lab -hanketta. Nopeiden kokeilujen kolmas (viimeinen) kierros järjestetään kaksivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan nopeat alkuvaiheen kokeilut rajatulla testijoukolla. Tässä vaiheessa kokeiltavia ratkaisuja kehitetään palvelumuotoilun keinoin käyttäjäystävällisiksi. Ensimmäisen vaiheen parhaista kokeiluista valitaan 1-2 parasta ratkaisua seuraavaan vaiheeseen. Toisessa vaiheessa parhaista ratkaisuksista tehdään mittavampi pilotti, jota markkinoidaan laajemmin loppukäyttäjille. Mallissa kehitetään tavat kilpailuttaa, valita ja arvioida kahden eri vaiheen pilotit. Parhaat tavat tukea yrityksiä ratkaisujen kehittämisessä etsitään ja dokumentoidaan.

Kokeilujen skaalaamisen ja vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että kokeilut saadaan kohdistettua kaupungin todellisiin kehittämis- ja tietotarpeisiin, ajankohtaisiin kehittämishankkeisiin, investointeihin ja muihin toimenpiteisiin. Hankkeen puitteissa kuvataan, miten tämä skaalaamisen kannalta tärkeä vaihe - kaupungin haasteiden ja kokeilutarpeiden kerääminen - on hankkeessa toteutettu ja mitä siitä on opittu.

Mallin kehittämisellä vastataan tarpeeseen, jota yritykset usein kysyvät, eli miten kokeiluista päästään eteenpäin ja mahdollisesti isomman kokoluokan pilotointiin tai hankintoihin. Tähän liittyvät opit ja vinkit kuvataan. Tuloksena syntyy tiivis toimintamallin kuvaus pdf-muodossa, joka on vapaasti kaupungin eri toimialojen ja muiden hyödynnettävissä.

FVH:n living lab -suunnittelijan työosuutta lisätään kolmella henkilötyökuukaudella tukemaan paremmin uusien kokeilujen valmistelua ja käynnistymistä.

Älyliikenteen innovaatiotoimintaa edistävät hankinnat

Lisäksi kaupunkiympäristön toimialan budjettiin lisätään pelkkää tilannekuvaa koskevien hankintojen lisäksi noin 100 000 euroa hankintoihin, joilla mahdollistetaan myös muunlaisten älyliikenteen palveluiden syntymistä ja edistetään innovaatiotoimintaa. Hankintabudjetti tähtää samaan

tarkoitukseen, kun aiemmin suunniteltu lisähenkilöresurssi, eli edistämään aktiivista uusien kokeilujen synnyttämistä ja kokemuksia siitä, nyt suunnattuna tilannekuvan ohella laajemmin muiden liikenteen parissa toimivien henkilöiden osallistamiseen ja tarpeiden edistämiseen.

Hankintojen kohteita täsmennetään vielä vuoden 2021 alussa, mutta alustavasti hyödyllisiksi kohteiksi on suunniteltu erityisryhmiä tukevat ratkaisut, kuten esteettömyys- ja saavutettavuustiedot ja IoT-ratkaisut, sekä alueen tarkan 3D-mallin ja digikaksos-työn kehittämistä. Esteettömyys- ja saavutettavuusteema on ajankohtainen ja hankintojen ajatellaan tukevan muun muassa vuoden 2021 alussa järjestettävän sidosryhmätapahtuman kautta toiminnan aktivoimisen sekä FVH:lla haussa olevan EU-hankehakemuksen (Events) toteutuessa niiden edistämistä ja vaikuttavuuden lisäämistä. Hankinnat tullaan toteuttamaan viimeistään kevään ja kesän 2021 aikana.

Päätöksen perustelut

Hankkeen vuodelle 2021 sidotun rahoituksen myöntäminen on perusteltua, koska hanke on toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa vuonna 2020 käyttämättä jääneen rahoituksen siirtäminen vuodelle 2021 ja kohdentaminen kaupunkiympäristön toimialan älyliikenteen innovaatioita mahdollistaviin hankintoihin ja Forum Virium Helsingin nopeiden kokeilujen kehittämiseen älyliikenteen osalta on perusteltua, sillä toimenpiteillä hankkeessa päästään kokeilemaan uuden tyyppisiä ratkaisuja innovaatiotoiminnan edistämiseksi kaupunkiorganisaatiossa ja niiden toimivuutta. Vuoden 2021 hankesuunnitelma palvelee hankkeen alkuperäisiä tavoitteita.

Elinkeinojaosto on 9.12.2019 § 50 siirtänyt ja sitonut hankkeen toteuttamiseen kaupunginkanslian elinkeino-osastolle 199 960 euroa vuodelle 2021. Tästä osuudesta siirretään 53 052 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Summa lisätään Kaupunkiympäristön toimialalle jo sidottuun rahoitusosuuteen, joka on 117 185 euroa. Elinkeino-osastolle jää 146 908 käytettäväksi vuonna 2021. Hankkeessa kaupunginkanslialle myönnettyistä vuodelta 2020 käyttämättä jäävistä määrärahoista esitetään siirrettävän 139 923 euroa vuodelle 2021 niin, että 68 456 euroa osoitetaan Forum Virium Helsingille ja 50 233 euroa kaupunkiympäristön toimialalle. Lisäksi Forum Virium Helsingiltä jää 68 456 euroa käyttämättä vuonna 2020, joka siirretään vuodelle 2021 ja kaupunkiympäristön toimialalle jää 56 335 euroa käyttämättä, joka siirretään vuodelle 2021.

Vuoden 2021 aikana hankkeessa on erityisesti panostettava keskusteluihin kaupungin älyliikennetoiminnan kehittämisen resursoinnista ja organisoinnista jatkossa.

Forum Virium Helsinki Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska yhtiö ei harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

11 Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, RYA, asuntotuotanto: Kalasatama Kaljaasi Fortunankatu energiapilotti

Toteutusaika:	1/2020 – 12/2023	PRR 3599773
Yhteistyötahot kaupungilla:	Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut, Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka), Helen	
Yhteistyötahot muualla:	Aalto-yliopisto tai VTT (tarkentuu myöhemmin) tulosten seuranta ja analysointi	
Kokonaiskustannukset:	19 331 228 euroa	

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € <small>(sidottu eja 9.12.2019 §49)</small>	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	573 000	8 743 614	2021	573 000
2022	573 000	8 763 614	2022	573 000
2023	27 000	72 000	2023	27 000
Yht.	1 173 000	17 579 228	Yht	1 173 000

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa haetaan elinkaarikustannuksiltaan tehokkaita ratkaisuja toteuttaa nettonollarakennuksia kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa. Hankkeessa suunnitellaan ja rakennetaan kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Tavoitteena on vähiten energiaa kuluttava asuinkerrostalo, joka on tähän mennessä rakennettu.

Alustavien laskelmien perusteella voidaan hankkeessa saavuttaa jopa 70–90% pienennys A-energialuokan rakentamiseen verrattuna. Rakennukseen tuleva auringon säteilylämpö otetaan talteen ja varastoidaan kaukokylmäverkkostoon tai hyödynnetään lämpöpumpun avulla suoraan kiinteistössä. Lämpöä otetaan talteen myös jätevedestä sekä poisto- ja jäteilmasta. Kaukolämmön rinnalla hyödynnetään maalämpöä. Sähkölaitteet ja valaistukset toteutetaan erittäin vähän energiaa kuluttavina ja sähköenergiaa tuotetaan rakennuksen vesikatolle ja julkisivuun asennettavilla aurinkopaneeleilla.

Rakentamisessa noudatetaan Kalasataman älykkäät energiaratkaisut -ohjetta. Rakennuksen energiaa kuluttavat ja tuottavat järjestelmät mitaroidaan. Tiloihin ja rakenteisiin asennetaan olosuhdeantureita seurantaan varten. Rakennuksen valmistuttua seurataan ja analysoidaan kerättyä mittaustietoa sekä hankkeen erityisratkaisujen toteutuneita kustannuksia. Tuloksia hyödynnetään kaupungin omassa asuntotuotannossa ja jaetaan myös muiden toimijoiden käyttöön. Hankkeeseen otetaan mukaan tutkimuslaitos, joka varmentaa rakennuksen kulutustasot hankkeen tulosten varmentamiseksi.

Hankkeen vaihe

Hankkeessa on teetetty energiasuunnittelijalla energiasimulointimalli, jossa eri vaihtoehtoista valittiin elinkaarikustannuksiltaan soveltuvin ratkaisu, jolla voidaan saavuttaa mahdollisimman vähän energiaa kuluttava rakennus ja lisätä uusiutuvan energian ja siihen liittyvän uudenlaisen teknologian käyttöä sekä varmistaa viihtyisät sisäolosuhteet yhdistämällä tilojen viilennys ja auringon säteilylämmön talteenotto (ilmastonmuutokseen sopeutuminen).

Ensimmäisessä markkinavuoropuhelussa esiteltiin hankkeen tavoitteita yrityksille ja kartoitettiin ratkaisuja kutsumalla Hilman kautta ja mainostamalla yhteistyökumppaneille tilaisuutta esitellä tuotteita ja toisaalta tutustua ratkaisuihin ja esittää niistä kysymyksiä. Markkinavuoropuheluun osallistuneiden kaikkia tuotteita ei oteta käyttöön juuri tässä hankkeessa, mutta mahdollisesti muissa hankkeissa. Lisättiin tuotteiden ja ratkaisujen tunnettavuutta ja urakoitsijoiden mielenkiintoa niihin. Markkinavuoropuhelun tuloksena nähtiin mahdollisena toteuttaa hankkeen energiaosuus Helenin palvelupaketina, mikä tulee auttamaan myös heitä uusien innovaatioiden löytymisessä, niiden käyttöönotossa ja sitä kautta osaamisen kasvattamisessa.

Markkinavuoropuhelun perusteella Helen Oy:n kanssa on viety yhteistyötä eteenpäin ja päädytty toteuttamaan hanke, Helsingin asunnot Oy:n (Heka) päätöksellä, Helen Oy:n energiapalvelupaketina. Rakennuksen valmistuttua mitataan energiankulutusta ensimmäisinä vuosina siten, että hankkeen

omalla energiantuotannolla katetaan mahdollisimman paljon energian tarpeesta ja loput tarvittava energia otetaan kaukolämmöstä. Kun mittau tulokset on saatu, voi Helen yhdistää hankkeen omavaraisen energiantuotannon osaksi kaupungin koko lämmöntuotantoa.

Urakkakilpailu on toteutumassa 1-3 /2021 ja rakentaminen käynnistymässä 8/2021.

Mittaroinnin suunnittelua, toteutuksen varmistamista ja käyttövaiheen kulutusten ja olosuhteiden todentamista sekä tulosten raportointia varten on pyydetty tarjoukset VTT:ltä ja Aalto-yliopistolta. Näistä toinen valitaan toimijaksi.

Päätöksen perustelut

Hanke on käynnistynyt suunnitelmien mukaisesti ja vuodelle 2021 sidotun rahoituksen myöntäminen hankkeelle on perusteltua. Hankkeen pääpaino on vuosissa 2021 ja 2022.

Hankkeen tulosten ja oppien dokumentaatioon ja viestintään tulee panostaa ja tuloksia on pyrittävä hyödyntämään kaupungin muissa rakentamishankkeissa. Hankkeen tulee tehdä yhteistyötä Helsinki yritysten kehitys- ja kokeilualustana -hankkeen kanssa, jolle innovaatorahastosta on esitetty rahoitusta.

Lisäksi hankkeessa tulee panostaa systemaattiseen yritys yhteistyöhön ja markkinavuoropuheluun uusien ratkaisujen löytämisessä ja jakaa oppeja toimintatavoista näissä, jotta kokemuksia voidaan hyödyntää laajemmin vastaavissa hankkeissa. Esimerkiksi markkinavuoropuheluissa esille tulleista ratkaisuehdotuksista on jatkoa ajatellen hyvä pitää listaa. Palautteista ja keskusteluista tulevissa tilaisuuksissa kannattaa myös kerätä keskeisiä nostoja ylös, mitä yritysten huomioista voidaan oppia ja että saadaan myös Heleniltä kaikki olennaiset infot.

Hankkeessa toiminnan on oltava avointa ja skaalautuvuuteen on panostettava. Hankkeen tuloksista on viestittävä laajasti ja hankkeen alussa on tehtävä viestintäsuunnitelma, jossa huomioidaan myös yritysten suuntaan tuotavat viestit. Mahdollisuus liittyä kaupungin Kehittyvä kerrostalo -ohjelmaan tulisi selvittää, sillä siellä on jo mietitty viestinnällisiä konsepteja, joita voitaisiin hyödyntää.

12 Helsingin kaupunki, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: Ahti - Merellisen Helsingin yritysekosysteemi

Toteutusaika:	1/2019-12/2021	PRR 3599761
Yhteistyötahot kaupungilla:	kaupunginkanslia elinkeino-osasto, kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, Helsinki Marketing Oy, Forum Virium Helsinki Oy	
Yhteistyötahot muualla:	Bout Oy, Skipper Oy, Bookkaa Finland Oy / Juva Shipping, Whim/MaaS Global Oy, helsinkiläiset venekerhot ja Helvene-yhteisö sekä muut yritys- ja yhteisökumppanit	
Kokonaiskustannukset:	747 272 euroa	

Lisärahoitus-tarve	Innovaatorahasto, €	Muu rahoitus, €
2021	103 000	68 000

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	0

Hankkeen kuvaus

Ahti-kokeilussa Helsingin kaupunki kehittää yhdessä veneilyalan yritysten, venekerhojen ja muiden toimijoiden kanssa yhteisen avoimen resurssirajapinnan (tietokannan), joka mahdollistaa kaupungin, yritysten ja yksityishenkilöiden omistamien merelliseen ympäristöön liittyvien resurssien ja palveluiden varaamisen verkossa erilaisten käyttöliittymien kautta. Kukin ekosysteemin palveluntarjoaja voi syöttää omat resurssinsa (kuten venepaikat, veneet, oheispalvelut, veneiden kuljetuspalvelut) yhteiseen tietokantaan ja vastineeksi hyödyntää muiden palveluntarjoajien resursseja yhteisesti sovittavien pelisääntöjen. Toimintamalli perustuu verkostovaikutukselle, jossa yhteisen resurssirajapinnan tuottamat hyödyt yksittäiselle toimijalle ovat suuremmat kuin osallistumisen kustannukset. Mukana olevien toimijoiden ei tarvitse kilpailla resursseista, vaan ne voivat keskittyä kehittämään palveluita loppukäyttäjille. Tämä mahdollistaa toimijoiden tehokkaan erikoistumisen.

Hankkeen tavoitteena on

- 1) Uuden pysyvän liiketoimintaekosysteemin luominen veneilyyn liittyvien resurssien ympärille
- 2) Tuotantokelpoisten ja skaalautuvien resurssirajapintojen luominen ja niiden käyttöehdoista sopiminen, jotta eri toimijat voivat hyödyntää niitä joustavasti ristiin. Osa rajapinnoista voi olla mukaan lähtevien yritysten tarjoamia ja osa yhdessä kehitettäviä uusia rajapintoja.
- 3) Helsingin merellisen strategian toteuttaminen (merellisten kohteiden saavutettavuuden parantaminen, kaupunkilaisten ja matkailijoiden vesiteitse liikkumisen ja veneilyharrastuksen helpottaminen, Helsingin matkailuvetovoiman lisääminen).

Hankkeen vaihe

AHTI-palvelu 1.0 on julkaistu 16.6.2020 ja siinä on mukana 564 kohdetta ja palvelua (15.9.). Ahdin avoin rajapinta tarjoaa tällä hetkellä tietoa merellisen Helsingin kohteista. Perustietojen (kuten nimi, kuvaus, sijainti, yhteys- ja aukioloaikatiedot) lisäksi kohteita voidaan kategorioiden sekä tagien avulla järjestää erilaisiksi kokonaisuuksiksi. Palvelu hakee MyHelsinki-rajapinnasta tietoaineiston, joka muotoillaan julkaisukelpoiseksi.

Projektin tuloksena ei saavuteta teknistä resurssirajapintaa, jota käyttäen kaupalliset toimijat voisivat rakentaa sovelluksia ja omaa liiketoimintaa (kuten venepaikat, venekyydit). Palvelu ohjaa käyttäjän tarvitsemansa toimittajan palveluun. Asiakas saa palvelun toimijalta suoraan. Toimittajien palvelujen lisääminen AHTI-palveluun on toteutettu lomakepyynnöllä ja manuaalisella päivityksellä. Maksuliikenne ei ole toteutunut AHTI-palvelun sisäisenä toimintona. Maksuliikenne on toteutettu satamapaikka.com palvelun kautta.

Ahti hanke on onnistunut testaamaan Helsingin kaupungin kolmen venepaikan jatkovuokrauksen. Palvelu on toteutettu satamapaikka.com kautta. Tällä hetkellä kaupungin venepaikka-aineistoon ei ole avointa rajapintaa. Toimintaan tarvitaan kaupungin linjaus, joka puuttuu. Näin erityishuomiota vuodelle 2020 ei ole voitu toteuttaa.

Hanke järjesti ekosysteempipäivän 1.4.2020 ja sen tuloksena oli Ahti-ekosysteemin alustavat pelisäännöt ja ekosysteemin toimintamallit. Ahti sääntökirja on luonteeltaan korkeantason kuvaus yhteisistä mahdollisuuksista, tekemisen tavoista ja säännöistä. Yksittäiset sopimusasiat, kuten vastuut ja velvoitteet, ovat sopimusasioita ja ne tulevat esiin ekosysteemisopimuksessa, osapuolien kesken toteuttavissa suorissa sopimuksissa tai avoimen rajapinnan käyttösopimuksen hyväksymisen yhteydessä.

Ahti toimii landing pagenä merellisen Helsingin mahdollisuuksiin ja palveluihin. Ahti on saanut kesällä 2020 hyvin näkyvyyttä muun muassa Helsingin Sanomissa ja JC Decaux:n valomainostauluissa esim. metroasemilla. Näkyvyys lisää kiinnostusta, tunnettuutta ja luotettavuutta, joka taas antaa yrityksille signaalin Ahdista hyvänä ja kannattavana kanavana omien palvelujen markkinoinnissa ja viestinnässä. Tämä taas lisää yleisön kiinnostusta ja luottamusta Ahtiin runsaan tarjonnan tuottajana.

Hankkeessa haetaan kolmatta osapuolta. Syksyllä 2020 on toteutettu toistaiseksi kaksi Ahti-jatkomallityöpajaa. Kolmannelle osapuolelle siirtäminen edellyttää kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan rahoitusta. Tämän hetken rahoitustilanteessa on priorisoitava, mihin toimialan palveluihin budjetti kohdistetaan. Jos joudutaan karsimaan ydintoiminnasta ja ydintoiminnan kehittämisestä, joudutaan priorisoimaan ja harkitsemaan myös Ahdin jatkoa. Ahdilla suurin haaste tällä hetkellä on omistajuuden puute.

Erilaisia ehdotuksia alustan ylläpitämiseksi ja operoimiseksi hankkeen jälkeen on määritelty. Mahdollisia ratkaisuja ovat mm. osuuskunta, joka koostuu mukana olleista toimijoista. Ahtiin sopivaa komissioperusteista mallia ja komission suuruutta on suunniteltu samassa yhteydessä toimijoiden tarpeisiin sopivaan suuntaan. Yksi palveluntarjoaja ehdottanut kumppanuutta. Hankkeen jälkeistä aikaa määrittävä vaihe on parhaillaan käynnissä työpajatyöskentelynä.

Hanke hakee lisärahoitusta vuodelle 2021.

Päätöksen perustelut

Hanke sai vuodelle 2019 rahoitusta innovaatorahastosta 205 760 euroa ja sille myönnettiin 214 512 euroa lisärahoitusta vuodelle 2020. Nyt hanke hakee lisärahoitusta 103 000 euroa vuodelle 2021.

Ensi vuoden lisärahoituksen myöntäminen hankkeelle ei arvioida olevan perusteltua. Hanke ei ole riittävässä määrin toteuttanut sille asetettuja tavoitteita eikä lisärahoitus tuottaisi lisäarvoa innovaatorahaston kriteerien näkökulmasta.

Hankkeessa ei ole syntynyt hankesuunnittelun yhteydessä luvattua liiketoimintaekosysteemiä. Liiketoimintaekosysteemissä pitäisi olla jonkinlainen sisään rakennettu liiketoiminta kuten ansaintaa, komissioita, rahan liikettä tai markkinointia. Sellaiset toiminnot puuttuvat Ahdista.

Hankkeessa ei myöskään ole pystytty toteuttamaan teknistä resurssirajapintaa, jota käyttäen kaupalliset toimijat voisivat rakentaa palvelutarjoamaansa ja omaa liiketoimintaa. Ahdissa ei myöskään ole aloitettu alun perin tavoiteltua maksuliikennetoiminnallisuuden toteuttamista, mikä on digitaalisen palvelualustan perusominaisuuksia.

Ahdin tavoitteena on osaltaan edistää kaupungin merellistä strategiaa, jonka mukaan merelliset kohteet ovat helposti saavutettavissa ja merelliset tuotteet löytyvät digitaalisista kanavista. Tässä Ahti-hanke on onnistunut hyvin. Ahti -hankkeessa on lähdetty tunnistamaan ja vetämään yhteen Helsingin merellisiä palveluja. Ahti on kuitenkin nykyisessä muodossaan lähinnä käsin ylläpidettävä web-sivusto, joka listaa erilaisia merellisiä palveluita.

Tavoitetta riittävästä verkkokauppaominaisuuksista täsmennettiin vuodelle 2020 niin, että ne toteutettaisiin riittäväälle tasolle kolmatta osapuolta hyödyntäen. Tätä ei kuitenkaan ole vuoden 2020 aikana Ahti-hankkeessa päästy toteuttamaan. Jotta Ahti voisi toimia digitaalisena palvelualustana, sen

tulisi kuitenkin toimia verkkokauppa-alustana kymmenille tai jopa sadoille erillisille palveluntarjoajille. Ahdin rakentaminen sellaiseksi joko hankkeessa toteuttaen tai kolmanteen osapuoleen nojaten vaatisi yhä huomattavia panostuksia tähän vielä kokonaan aloitusta odottavaan osa-alueeseen.

Hanke hakee asiasta kiinnostunutta yritystä, joka ottaisi haltuun Ahti-konseptin ja jatkaisi sen kehittämistä kohti varinaista palvelualustaa. Jos kolmatta osapuolta ei löytyisi, niin kaupunkiympäristön toimiala on ilmoittanut, että sillä ei ole mahdollisuutta ottaa ylläpidollista omistajuutta pitkällä aikavälillä.

Hanketta pyydetään selvittämään mahdollisuutta siirtää Ahdin tulokset MyHelsingin sivuston alle.

13 Helsingin kaupunki, Liikelaitos Stara ja Forum Virium Helsinki Oy: Stara eRetrofit

Toteutusaika:	9/2019 – 3/2021	PRR 3599768
Yhteistyötahot kaupungilla:	Liikelaitos Stara, Helsingin kaupungin liikennelaitos	
Yhteistyötahot muualla:	Teknologian Tutkimuskeskus VTT Oy, Tampereen Ammattikorkeakoulu	
Kokonaiskustannukset:	368 500 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €	Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	Stara: 44 317	2021	Stara: 44 317

Siirretty vuodelta 2019 (eja 9.12.2019 §50)	Innovaatorahasto, €	Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 15 757 Stara: 11 650	2021	FVH: 15 757 Stara: 11 650
Yht.	27 407	Yht.	27 407

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatorahasto, €	Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	FVH: 15 757 Stara: 55 967	2021	FVH: 15 757 Stara: 55 967
Yht.	71 724	Yht.	71 724

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa selvitetään ajoneuvokaluston sähköistämisen vaikutukset operatiiviselle toiminnalle, todennetaan raskaan ajoneuvon sähköistämisen kokonaiskustannukset elinkaaren aikana ja selvitetään mahdollisuudet nopeuttaa sähköiseen ajoneuvokalustoon siirtymistä.

Hankkeen aikana analysoidaan kuorma-auton tyypillinen käyttö työlaitteineen ja sen pohjalta määritellään tarvittava akkukapasiteetti, jotta sähkökäyttöiseksi muutettu kuorma-auto kykenee toimimaan normaalissa työssä niin, että välilataukset eivät ylitä kuljettajan tavanomaisia taukoja. Määrittelyn perusteella laaditaan tekninen suunnitelma voimalinjan muutoksesta sekä sähköteknisen että mekaanisen toteutuksen osalta. Suunnitelma toteutetaan hyödyntämällä Staran hankkeelle osoittamaa, noin 7 vuotta käytössä ollutta kuorma-autoa tavanomaisin työlaittein varusteltuna. Ajoneuvon voimalinja vaihdetaan sähköiseksi ja sen ohjausta varten tehdään tarvittava ohjelmointityö. Muunnettu ajoneuvo otetaan normaaliin päivittäiseen käyttöön ja telemetrian avulla seurataan ajoneuvon teknistä suoriutumista työstä. Seurantajakson jälkeen kokemukset dokumentoidaan ja julkaistaan.

Raskaan liikenteen sähköistäminen tulee kestämään pidempään kuin henkilöautojen johtuen mm. ajoneuvokannan ja työkonien pitkästä käyttöiästä, uuden sähköisen kaluston kalleudesta ja kaluston huonosta saatavuudesta. Esimerkiksi sähkökuorma-autoja ja pakettiautoja on tulossa markkinoille vuoden 2020 aikana, mutta valmistusmäärät ovat vielä silloinkin rajallisia. Kaluston luonnollisen uusiutumisen kautta muutos tulee tapahtumaan hitaasti. Tämä on ongelma erityisesti Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman näkökulmasta, sillä liikenteen sähköistymisellä on iso rooli kaupungin tavoitteiden täyttymisessä. Muutosta voitaisiin nopeuttaa muuntamalla nykyisiä ajoneuvoja sähkökäyttöisiksi.

Tekniikka on olemassa ja kokeiluja on Suomessa jo tehty, mutta esitetyssä hankkeessa uutta on ajoneuvon muunnostyön lisäksi sen operatiivisen toiminnan seuraaminen, jotta jatkossa investointilaskelmat voivat perustua realistisiin elinkaarilaskelmiin. Hanke nojaa teknisesti mySMARTLife -hankkeen tuloksiin. Tässä hankkeessa Niinivirta-yhtymän sähköisiin kuorma-autoihin toteutettiin latausjärjestelmän muutoksia, joiden avulla niistä saatiin pikaladattavia Hakaniemeen tulevalle bussien ja ammattiajoneuvojen yhteiskäyttölaturilla.

Hankkeen vaihe

Hankkeelle osoitetun kuorma-auton moottori purettiin ja siirrettiin auto Tampereelle helmikuussa. Mekaanikkasuunnitelmien, piirikaavioiden ja kytkentäkaavioiden tekeminen sekä sähköturvallisuuteen liittyvät toimenpiteet alkoivat kevään mittaan. Koronatilanteesta johtuen jouduttiin rakentamaan etätyöympäristön, joka mahdollisti ohjelmoinnin etenemisen.

Scanian runko on mallinnettu sekä siihen on lisätty sähköisen voimalinjan komponentit. Ajotilapiirros on tehty moottorin tehon tarkkailua varten. Akkujen tietotekniseen osuuteen liittyvät määrittelyt ja konfiguroinnit (BMS, CAN-väylät ja niiden viestit) on suoritettu valmiiksi asti. Suurin saavutus on ollut CCS-pikalatauksen (DC- eli tasavirralla lataus) ohjelmointi siten, että se toimii akustohallinnan (BMS) kanssa.

Seuraavaksi VTT tekee simulointia auton voimalinjan määrittämiseksi pohjautuen TAMK:ssa tehtyyn ajotilapiirrookseen. Työssä käytetään olemassa olevaa Simulink-mallia vastaavasta sähkökuorma-autosta. Akkukapasiteetin määrittämiseksi VTT tekee energiavirtaussimuloinnin Smart eFleet -työkalulla auton suoriutumisesta Staran määrittämällä reiteillä. Akuston kotelointi- ja kennojen sijoittelutyö jatkuu. Kaapelointi ja muu sähköisen voimalinjan tarvitsema varustus on sitten syksyllä edessä. Sähköinen voimalinja tulee yhdistää auton alkuperäiseen tietojärjestelmään eli CAN-väyliin. Scania ei kuitenkaan suostu antamaan niiden tietoja, joten integrointi voi osoittautua haastavaksi. Selvitykset eRetrofit-auton CAN-viesteistä aloitetaan heti, kun kytkennät saadaan sellaiseen valmiuteen, että auton sähköjärjestelmä voidaan jännitteistää.

Koronatilanne vaikutti toki projektin aikatauluun, sillä kampus meni kiinni kokonaan kahdeksi kuukaudeksi maaliskuun lopulla. Työkoneiden vaatimuksesta johtuen pääsy kampukselle oli välttämätöntä. Kesäkuussa tilanne hieman helpottui ja oli mahdollista käyttää sähkölabraa. Konelabran käyttö pienissä ryhmissä sallittiin elokuun puolivälin jälkeen, jolloin asennukset käynnistyivät pikkuhiljaa.

Hankkeen toteutuksen aikataulu voi vielä muuttua johtuen koronatilanteesta, sillä kehitysvaiheet etenevät suunniteltua hitaammin. Lisäksi hankkeessa on päätetty tehdä making-of tyyppinen video, jolla dokumentoidaan hankkeen tuloksia sekä esitellään raskaan liikenteen retrofit -työn suoritus tapaa aiheesta kiinnostuneille. Forum Virium Helsinki maksaa osan videon kuluista siirtämällä matkabudjetista ja loput maksaa Stara. Jos videon aiheuttamat ylimääräiset kustannukset menevät budjetin yli eikä rahoittaja myönnä lisää rahoitusta, Stara ottaa sen omaksi kustannukseksi. Videokuvaukset ovat jo osittain suoritettu asennuksen aikataulujen mukaisesti ja jatkuvat mahdollisesti ensi vuoden puolellakin.

Hanke hakee Staran budjetin osalta vuonna 2020 käyttämättä jäävien hankerahojen siirtämistä vuodelle 2021.

Päätöksen perustelut

Hanke on väliraportin tietojen mukaan toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisesti koronatilanteesta huolimatta. Aikataulut ovat joiltain osin viivästyneet ja vuodelta 2020 Staran osalta käyttämättä jäävän hankerahoituksen siirtäminen vuodelle 2021 on perusteltua.

Hankkeelle siirrettiin kaupunginhallituksen elinkeinojoaston päätöksellä 9.12.2019 § 50 vuodelta 2019 käyttämättä jäänyttä hankerahaa vuodelle 2021, niin että Forum Virium Helsingille siirrettiin enintään 16 900 euroa (siirtyi 15 757 euroa) ja Liikelaitos Staralle siirrettiin 11 650 euroa. Vuodelta 2020 Starelle esitetään siirrettäväksi vielä 44 317 euroa käytettäväksi vuonna 2021. Staralla on yhteensä käytettävissä 55.967 euroa vuonna 2021.

Hankkeeseen tulee lisätä markkinakartoitus, jossa verrataan vastaavan uuden kaluston hankintakustannuksia vanhan kaluston sähköistämisestä syntyviin kustannuksiin. Hankkeen puitteissa tulee selvittää yhteistyömahdollisuuksia Helsingin Seudun Liikenteen kanssa.

Liikelaitos Staran ja Forum Virium Helsinki Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska rahoituksen saajat eivät harjoita liiketoimintaa kilpailuilla markkinoilla.

14 Helsinki Business Hub Ltd Oy: Health Capital Helsinki 2.0

Toteutusaika:	1/2019 – 6/2022	PRR 3599724
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslia	
Yhteistyötahot muualla:	Espoon kaupunki, Helsingin yliopisto, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, ammattikorkeakoulut Metropolia, Haaga-Helia ja Laurea. Lisäksi muita suomalaisia yliopistoja sekä lukuisia life science- ja terveysteknologia-alan yrityksiä.	
Kokonaiskustannukset:	3 000 000 euroa	

Vuonna 2020 säästyvien rahojen siirtotarve	Innovaatorahasto, €
2021	12 710

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	12 710

Rahoitus-tarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 29.01.2019 § 3)	Muu rahoitus, €
2021	240 000	760 000

Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	240 000

Vuodelta 2019 säästyneitä rahoja siirretty (eja 19.12.2019 §50)	Innovaatorahasto, €
2022	162 921

Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2022	162 921

Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	252 710
2022	162 921
Yht.	415 631

Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021	252 710
2022	162 921
Yht.	415 631

Hankkeen kuvaus

Health Capital Helsinki 2.0. (HCH 2.0) on Helsingin kaupungin, Espoon kaupungin, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS), Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja Metropolian, Haaga-Helian ja Laurean ammattikorkeakoulujen yhteishanke, joka kiihdyttää pääkaupunkiseudun life science- ja terveysteknologia-alan toimijoiden yhteistyötä. Vuonna 2015 alkaneen Health Capital Helsinki-hankkeen toinen vaihe jatkaa ja syventää alueen toimijoiden yhteistyötä, jonka tavoitteena on tehdä pääkaupunkiseutu tunnetuksi ja Euroopan parhaaksi paikaksi tehdä tutkimusta, kehitystyötä ja liiketoimintaa sekä nostaa alueen profiilia siten, että se näyttäytyy myös ulospäin, erityisesti kansainväliseen suuntaan, helposti lähestyttävänä life science -hubina Suomessa.

HCH 2.0-hankkeen tavoite on tehdä pääkaupunkiseudusta Euroopan paras paikka tehdä life science- ja terveysteknologia-alan tutkimusta, innovaatioita, liiketoiminnan kehitystä ja yritysyhteistyötä. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi hankkeessa:

- Tuetaan tutkimus- ja opiskelijalähtöisten start up- ja kasvuyritysten syntymistä ja kehittymistä sekä lisätään innovaatioidensyntyä ja nopeutetaan niiden kaupallistamista.
- Lisätään life science- ja terveysteknologia-alan investointien ja kumppanuuksien kohdentumista pääkaupunkiseudulle.
- Kehitetään ekosysteemin palveluita ja sisäistä yhteistyötä.

Hankkeen vaihe

Hankesuunnitelman mukainen alkuperäinen aikataulu oli 01/2019-12/2021. Projektin alku viivästyi suunnittelusta, minkä vuoksi projektia jatkettiin yhteisellä sopimuksella 06/2022 asti. Näin pysytään suunnittelussa 3 vuoden toiminta-ajassa. Tätä koskeva muutossopimus on kaikkien allianssikumppaneiden allekirjoittama.

Seuraavilla aktiviteeteilla tuetaan uusien start-upien käynnistymistä:

- Health Incubator Helsinki -yrityskiihdyttämössä on aloittanut 11 yritystä elokuussa 2020. Yrityksiä varten rakennetaan räätälöityä ohjelmaa, ja HCH osallistuu aktiivisesti yritysten sparraukseen ja mentorointiin.
- Spark Finland- ohjelmassa HCH:sta valittu henkilö osallistuu toimintaan ohjausryhmän jäsenenä ja mentorina tutkimushankkeille.
- HCH on aktiivisesti mukana Aalto Start-Up Centerissä 9/2020 alkaneessa eteläkorealaisille terveysteknologian yrityksille suunnatussa kiihdyttämöohjelmassa ja osallistuu mm. yritysten valintaan sekä mentorointiin.
- Biodesign Finland -ohjelman kanssa kehitetään uusia toimintamalleja tutkimuslöydösten kaupallistamiseen ja jatkokehitykseen.
- HCH tekee yhteistyötä pääkaupunkiseudun yritysten kanssa ja pyrkii auttamaan niitä eri tavoin, esimerkiksi tunnettuuden nostamisessa, sekä kohtauttamisessa sijoittajien ja yhteistyökumppanien kanssa.
- HCH tekee yhteistyötä Helsingin yliopiston HIS:n sekä Aalto yliopiston AIS:n kanssa tarvittaessa, muun muassa R2B- hankkeiden asiantuntijan roolissa sekä mahdollisia yrityksiä perustettaessa. HCH:lla on edustus yhdessä R2B- hankkeen ohjausryhmässä.

Seuraavilla aktiviteeteilla tuetaan olemassa olevien start-upien kasvua ja kansainvälistymistä:

- Health Incubator Helsingin yrityksille suunnattu, yritysten tarpeiden pohjalta räätälöity mentorointi, valmennus ja koulutus. Samoin matchmaking sijoittajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.
- Yhteinen "Health Moonshots"- projekti Business Finlandin, Business Finland Venture Capitalin ja TeSin kanssa. Projektin tarkoitus on houkuttaa kansainvälisiä health- ja life science- alan sijoittajia Suomeen ja tarjota heille kohdennettua markkinatietoa suomalaisesta tutkimus- ja yritys kentästä.
- Tankalainen Med Tech Bridge -ohjelma on suunniteltu auttamaan startupeja USA:n markkinalle. HCH on esitellyt ohjelmaan kuusi suomalaista kandidaattia, joista yksi hyväksyttiin mukaan.

Kansainvälisen toiminnan strategia on sovittu ohjausryhmän kanssa.

Health Capital Helsinki on kartoittanut ja tavannut yli 15 tärkeintä Suomessa ja pohjoismaissa toimivaa globaalia lääkeyritystä. Tapaamisissa ekosysteemimme on esitelty ja yhteistyömahdollisuuksia kartoitettu. Kolmen suuryrityksen pohjoismaisten innovaatioyksiköiden kanssa on jo alettu suunnitella yhteistyöprojekteja, joiden tarkoituksena on johtaa strategisempaan yhteistyöhön tulevaisuudessa. Kahden T&K hankkeen valmistelu on käynnistetty, mukana valmistelussa on yhteensä 8 yritystä, toisessa HUS ja toisessa Espoon perusterveydenhuolto. Kolmannen hankkeen valmistelu Helsingin kaupungin kanssa on käynnissä, tässä kyseessä on kansainvälinen teknologiayritys ja hankkeella on myös strateginen tavoite.

Hankkeella on ollut runsaasti aktiviteetteja pääkaupunkiseudun terveysteknologia-alan ekosysteemin kehittämiseen liittyen.

Hankkeen alkuperäinen kokonaisbudjetti oli 3 miljoonaa euroa ja arvonlisäverokanta 0%. Loppuvuodesta 2019 tulleen verottajan päätöksen mukaan HCH:n toiminta on arvonlisäveron alaista, mikä käytännössä leikkasi budjetista 24%. Päätös on riitautettu, mutta toistaiseksi hankkeessa eletään verottajan päätöksen mukaisesti. Siksi alun perin suunnitellusta resursoinnista on pitänyt tinkiä. Kolmen Business Advisorin sijaan hankkeessa on vain kaksi, ja kokopäiväisen assistentin sijaan tiimissä on osa-aikainen työntekijä.

HCH:ta hallinnoiva Helsinki Business Hub siirtyy vuoden 2021 alusta alkaen kokonaisuudessaan Helsingin kaupungin omistukseen. Muutoksen vaikutukset HCH:n toimintaan selviävät, kun tiedetään kuinka nykyisen HBH:n toiminnot organisoidaan jatkossa.

Päätöksen perustelut

Hanke on pääosin toteutunut hankesuunnitelman mukaisesti ja hankkeelle sidotun rahoituksen myöntäminen vuodelle 2021 on perusteltua.

Hanketta on aikaisempien rahoituspäätösten yhteydessä kehoitettu konkreettisesti määrittelemään, mitä hankkeen tavoitteiden toteuttamisen kannalta tarvittavat life science- ja terveysteknologia-alan

liiketoiminnan kehittämispalvelut ovat ja mitkä tahot niitä tuottavat. Hankkeen tuli myös tiedostaa ja osaltaan koordinoida life science- ja terveysteknologia-alan kehittämiseen liittyvää toimintaa pääkaupunkiseudulla ja seurata miten toiminta kokonaisuudessaan tehostuu ja miten päällekkäistä työtä vähennetään. Hankkeen väliraportissa on avattu liiketoiminnan kehittämispalveluja ja annettu esimerkkejä HCH:n toiminnasta, joka vähentää päällekkäistä työtä ja tehostaa toimintaa. Näiden kehotusten mukaista toimintaa ja seurantaa tulee jatkaa vuoden 2021 aikana.

Koska hanketta hallinnoiva Helsinki Business Hub Ltd Oy vuoden 2021 alusta alkaen kokonaisuudessaan siirtyy Helsingin kaupungin omistukseen, on muutoksen mahdollisista vaikutuksista hankkeen toimintaan oltava yhteydessä innovaatorahastoon.

Hankkeeseen liittyvissä hankinnoissa on noudatettava hankintalakia (1397/2016).

Helsinki Business Hub Ltd Oy:n saama tuki ei ole valtiontukea, koska tuen saaja ei harjoita taloudellista toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

15 Inklusiiv ry: Helsinki monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden globaalina edelläkävijänä

Toteutusaika:	09/2020-12/2021	PRR 3599777
Yhteistyötahot kaupungilla:	Kaupunginkanslian elinkeino-osasto	
Yhteistyötahot muualla:	Teknologiateollisuus ry, Women in Tech, Slush, Maria 01, Futurice, TEK Akateemiset, Integrify. Lisäksi Inklusiiv ry:n kannattajajäseneksi on liittynyt jo yli 40 organisaatiota (keskisuuria ja suuria teknologiayrityksiä, startup-yhteisöjä, lista https://www.inklusiiv.org/for-companies-and-organizations).	
Kokonaiskustannukset:	337 290 euroa	

Rahoitustarve	Innovaatorahasto, € (sidottu eja 8.6.2020 §20)	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	30 000	253 790	2021	30 000

Hankkeen kuvaus

Keväällä 2019 perustettu Inklusiiv-yhteisö ja nonprofit-toimintamalli syntyi yritysten tarpeesta löytää tukea monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden kehittämiseen ja ratkaisuja sen tuomiin haasteisiin. Inklusiiv-yhteisö luo alustan kokoontua, kokeilla, innovoida ja jakaa sekä kehittää tietoa ja osaamista yhdessä. Tarve Inklusiiv-hankkeelle on tunnistettu laajasti ja yhteisössä on mukana yli 40 yritystä ja organisaatiota.

Inklusiivin tavoitteena on luoda kokeilualustaa, jonka kautta tuodaan yhteen asiantuntijat ja yritykset sekä luodaan osallistamalla tietoa ja parhaita käytäntöjä sekä innovoidaan uusia skaalautuvia toimintatapoja yritysten käyttöön. Keskeisimmät kolme tavoitetta hankkeelle ovat:

1. Innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen, kokeilu, konseptointi ja käyttöönotto yhdessä osallistamalla yrityksiä, organisaatioita, asiantuntijoita ja yksilöitä niin digitaalisissa kuin kasvotusten tapahtumissa ja työpajoissa. Tätä tietoa & parhaita käytäntöjä monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden konkreettiseksi edistämiseksi työelämässä tuotetaan myös esim. digitaalisen oppaan muotoon. Toimintamalleja luodaan ainakin tukemaan seuraavia teemoja: johtaminen, HR ja rekrytointi, viestintä & markkinointi, henkilöstön kehittäminen, sisäiset prosessit tavoitteena luoden ja keräten yli 50 parasta käytäntöä.

2. Vakiinnuttaa ja kasvattaa Inklusiiv-yhteisöä entistä laajemmaksi ja lisätä sen vaikuttavuutta Suomessa ja muualla Euroopassa. Näillä toimilla halutaan myös edistää Suomen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta luoden tänne ainutlaatuisia osaamispohjaa. Tavoitteenamme on hankkia 150 kannattajajäsenorganisaatiota yhteisöömme, saada medianäkyvyyttä vähintään kolmessa kansainvälisessä mediassa, tavoittaa yli 2000 henkilöä järjestettävillä tapahtumilla ja saada digitaalisten kanavien levikin tavoittamaan vähintään 50,000 ihmistä vuoden 2021 loppuun mennessä.

3. Kehittää ketterillä menetelmillä iteroiden ja testaten menetelmiä ja toimintatapoja, jotka edistävät jo tunnistettuja haasteita ja ongelmia monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden teemoissa (esim. kansainvälisten osaajien palkkaaminen Suomeen ja monimuotoisuuden lisääminen yrityksiin). Tavoitteena saada yrityksille tehokkaasti ja ketterästi toimivat työkalut ja osaaminen, jotta tuloksia nähdään ja ongelmien syntymistä ennaltaehkäistään nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Tätä mitataan esim. kyselyillä ja haastatteluilla ja muilla jo luoduilla kansallisilla mittareilla.

Hankkeen ytimessä on innovaatioverkosto, jolla eri tahot tuodaan yhteen kehittämään ratkaisuja haasteisiin sisältäen muun muassa haasteiden identifiointia, ratkaisuiden luomista ja käytäntöjen dokumentoimista digitaalisen käsikirjan muotoon muun muassa digitaalisten webinaarien, työpajojen ja tapahtumien avulla. Hankkeen vaikuttavuutta ja laajuutta tukee nopeasti kasvava yhteisö, josta rakennetaan Pohjois-Euroopan johtava monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden verkosto johdettuna Helsingistä käsin. Hankkeen avulla Suomesta tehdään globaali edelläkävijä näyttäen suuntaa monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden johtamisessa.

Hankkeen vaihe

Hanke on ollut käynnissä vasta heinäkuun alusta 2020, mutta sillä on ollut hyvä alku ja se on edistynyt suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa on järjestetty ensimmäiset virtuaalitapahtumat: Inklusiiv Talks (teemakohtainen tapahtuma, jossa oli yli 200 osallistujaa), jäsentapahtuma inklusiivisen viestinnän ja markkinoinnin teemasta, joissa keskusteltiin parhaista käytännöistä ja yritykset jakoivat kokemuksiaan. Yksi jäsentapahtuma ja yksi Inklusiiv Talks -tapahtuma ovat vielä valmisteluissa tämän vuoden lopulle. Alustavista tapahtumien teemoista keskustellaan myös jo vuodelle 2021. Luotuja parhaita käytäntöjä on jaettu Inklusiiv Mediassa ja Inklusiivin sosiaalisen median kanavissa.

Inklusiiv on saanut neljä uutta kannattajajäsentä (nyt yhteensä 50 organisaatiota). Lisäksi on saatu lisää näkyvyyttä kasvattamalla seuraajia sosiaalisen median kanavilla ja olemalla esillä perinteisissä medioissa, esimerkiksi Talouselämä kirjoitti kansikappaleen Inklusiivista, ja kansainvälisesti Inklusiivia tuotiin esille muun muassa Premier League -jalkapallopeleissä.

Joitakin ensimmäisiä parhaita käytäntöjä on jaettu sosiaalisessa mediassa ja osassa Inklusiiv-uutiskirjeitä. Keskeisimmät toiminnot, joita on tähän mennessä toteutettu:

- Laaja ja onnistunut kampanja, joka keskittyi yrittäjyyden monimuotoisuuteen (lisää osoitteessa istartedthis.org). Kampanjan tavoitti yli 150 000 ihmistä Instagramissa, 250 000 ihmistä Facebookissa ja 28 000 ihmistä LinkedInissä. Se keräsi myös 8 kumppania ja yhteensä 47 organisaatiota, jotka tukivat kampanjaa.
- Inklusiiv Talks -tapahtumakonsepti luotiin ja ensimmäinen tapahtuma järjestettiin yli 200 osallistujan kanssa. Teema: Kuinka rakentaa D&I organisaatioihin tulevaisuuden organisaatioiden rakentamiseksi.
- Tapahtuma kannattajajäsenorganisaatioille: Inklusiivinen markkinointi ja viestintä järjestettiin lokakuussa
- Ensimmäinen Inklusiiv Breakfast Club -tapahtuma, joka järjestettiin yhteistyössä erään IT-yrityksen kanssa ja jonka teema oli saavutettava palvelusuunnittelu.
- Inklusiiv Media: useita uusia julkaisuja (blogeja, sosiaalisen median julkaisuja, uutiskirjeitä)
- Tutkimusyhteistyöstä on keskusteltu Aalto-yliopiston kanssa

Keskeisimmät muutokset hankkeeseen ovat:

- Budjettimuutokset, tarkennuksia hankkeen laajuuteen ja vuoden 2021 hankesuunnitelmaan.
- Hanke on saanut lisärahoitusta Yksityisyrittäjäinsäätiöltä ja kampanjan sponsoroinnista (kaikki varattu samalle kampanjalle) mikä mahdollisti suuren yrittäjyyden monimuotoisuuteen keskittyvän kampanjan järjestämisen, jonka tarkoituksena oli innostaa yhä useampia ihmisiä kokeilemaan yrittäjyyttä taustasta riippumatta (tätä teemaa toivottiin nostettavan esille Helsingin innovaatorahaston päätöksessä).
- Hankkeeseen ei ole vielä ole palkattu kolmatta henkilöä. Suunnitelmana on palkata kolmas henkilö vuoden 2021 alussa.

Päätöksen perustelut

Hanketoimet, kuten kampanjatoiminta ja tapahtumatuotanto, näyttäisivät lähteneen koronatilanteesta huolimatta hyvin käyntiin ja toiminta on pääosin hankesuunnitelman mukaista. Vuodelle 2021 sidotun rahoituksen myöntäminen hankkeelle on perusteltua.

Hankkeen raportointi toivotaan jatkossa oleva laajempaa ja täsmällisempää, jotta toimenpiteiden onnistumista sekä niiden vastaanottoa kohde- ja sidosryhmien keskuudessa voidaan arvioida. Vuoden 2021 aikana hanketta kehoitetaan keräämään asiakas- tai sidosryhmäpalautetta ja palautteen keruun menetelmiä ja tuloksia toivotaan avattavan nykyistä yksityiskohtaisemmalla tasolla. Toimenpiteistä kuten uutiskirjeistä ja some-viestinnästä raportoitaessa olisi tärkeää saada nykyistä tarkempaa (määrällistä ja laadullista) tietoa. Myös tapahtumien onnistumisesta olisi hyvä saada näyttöä tapahtumista kerätyn analytiikan kautta (osallistujamäärä, asiakaspalaute yms).

Inklusiiv ry:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska yhdistys ei harjoita taloudellista toimintaa.

16 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy: Helsinki XR Center

Toteutusaika:	3/2019 – 12/2021	PRR 3599766
Yhteistyötahot kaupungilla:	Helsingin kaupunginkanslian elinkeino-osasto	
Yhteistyötahot muualla:	FIVR - Finnish Virtual Reality ry (hankekumppani), Helsingin Yliopisto (tutkimusyhteistyö), Varma (tilat), NewCo Helsinki (yrityspalveluita), Business Finland (yritysneuvontaa, rahoitusasiantuntemusta ja tuotekehitysrahoitusta)	
Kokonaiskustannukset:	1 936 300 euroa	

Rahoitus-tarve	Innovaatorahasto, € (sidottu, eja 11.03.2019 § 6)	Muu rahoitus, €	Rahoitusesitys	Innovaatorahasto, €
2021	142 524	207 836	2021	142 524
Vuonna 2020 ja 2019 säästyvien rahojen siirtotarve		Innovaatorahasto, €	Siirtoesitys	Innovaatorahasto, €
2021		100 733	2021	100 733
Rahoitus- ja siirtotarve yhteensä		Innovaatorahasto, €	Rahoitus- ja siirtoesitys yhteensä	Innovaatorahasto, €
2021		243 257	2021	243 257

Hankkeen kuvaus

Helsinki XR Center -hankkeen avulla käynnistetään XR eli laajennetun todellisuuden teknologioihin keskittyvän keskuksen toiminta Metropolian Ammattikorkeakoulun Arabian kampuksen yhteydessä. Keskuksen toiminta korkeakoulun yhteydessä ja fyysisesti kampuksella luo uudenlaisia mahdollisuuksia tuoda osaajat ja yritys-elämän tarpeet yhteen. Keskuksessa toimii Finnish Virtual Reality ry: n* (FIVR) päähubi, Turbiini yrityskehittämö, Metropolia Game Studio, avoimet co-working tilat, Metropolian TKI-palvelut sekä muita kampuksella tarjottavia suunnittelu- ja toteutuspalveluita, kuten Valovirta. Lisäksi Helsingin kaupunki ja Business Finland tarjoavat keskuksen yhteydessä asiantuntemusta ja yritysneuvontaa. Keskuksen toiminta keskittyy varhaisen vaiheen tiimien tukemiseen, erityisesti opiskelija ja tutkijalähtöisten tiimien ja startupien kiihdyttämiseen ja inkubointiin. Hankkeen avulla avataan keskuksen ja Metropolian kampuksen infrastruktuuria sekä osaamisympäristöä eri toimijoille.

Hankkeen tavoitteet:

1. XR keskuksen toiminnan käynnistäminen

Toiminnan käynnistäminen Arabianrannassa yhteistyössä FIVR:n kanssa. Varhaisen vaiheen VR/AR tiimien sekä start-up yritysten kampukselle sijoittumisen mahdollistaminen ja avoimen ekosysteemin synnyttäminen ja kasvattaminen. Yhteistyömallien (mm. alihankinta ja osaajien löytäminen) rakentaminen pidemmälle edenneiden XR yritysten ja asiakas/hyödyntäjäyritysten kanssa.

2. Toiminnan tunnettuuden kasvattaminen

Toiminnan tunnettuuden (ml. opiskelijayrittäjyys) kasvattaminen ja uuden showroomin perustaminen. Huippuosaaajien houkuttelu Helsinkiin ja mukaan XR keskuksen toimintaan. Arabian kampuksen palvelujen ja tilojen/laitteiden käytön avaaminen XR-keskuksen toimijoille ja tämän toimintamallin yhteiskehittäminen käyttäjien kanssa.

3. Yhteistyö

Yhteistyö kumppanien hankkiminen, korkeakoulu- ja yritys-yhteistyömallien kehittäminen ja toiminnan jatkorahoitusmalli 2021->

**FIVR (Finnish Virtual Reality ry) on VR/AR (XR) alan toimijoiden voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka yli 1500 kehittäjäjäsentä muodostaa Suomen suurimman XR-kehittäjäyhteisön. FIVR toteuttaa vuosittain kiihdytysohjelmia varhaisen vaiheen XR-tiimeille. Suomen XR-yrityksistä yli kolmannes on kulkenut läpi FIVR kiihdytysohjelmien. FIVR keskittää toimintonsa hankkeessa Helsinki XR-keskukseen.*

Hankkeen vaihe

XR Centerin (HXRC) tilat olivat täydessä käytössä maaliskuuhun 2020 saakka, jolloin koronarajoitukset astuivat voimaan. Hankkeen puitteissa on hankittu lisää uusimpia VR headsettejä, AR headsetit (Hololens 2) ja päivitetty laitekantaa kehitystiloissa. Maaliskuussa 2020 HXRC:ssä aloitti seitsemän uutta startup tiimiä. Syksyllä 2020 tiloissa toimii 16 tiimiä, vaihtelevasti osa etänä. Etätyöskentelyn vuoksi laitteita ja VR headsettejä on lainattu tiimeille etäkäyttöön. Startup tiimien säännölliset tapaamiset on siirretty Teamsiin ja meetupit virtuaalisiksi. Hankkeessa on yhdistetty inhouse -tiimejä, XR -alan opiskelijoita ja yrityksiä kehitystarpeisiin, tarjouspyyntöihin ja hankkeisiin.

Keväällä 2020 peruttiin suunnitellut tapahtumat ja vierailut showroomissa. Toiminnan esittely on jatkunut etätapaamisissa hyödyntäen Teamsia, Zoomia ja Google Hangoutsia. Tiloihin hankittiin kesällä 2020 UV-valolla toimiva Cleanbox laitteiden desinfiointia varten. Lisäksi laadittiin päivittyvät koronaohjeistukset tiimeille ja henkilökunnalle.

Toiminnan tunnettuuden kasvattamiseksi järjestettiin Match Up -tilaisuus 20.11.2019 Arabian kampuksella Slushin yhteydessä. Tapahtuma keräsi 750 osallistujaa ja demo-alueella oli mukana 37 kumppania. Tilaisuudesta on muodostunut Suomen suurin vuosittainen XR tapahtuma. Lisäksi on jatkettu aktiivista viestintää some-kanavien kautta, jossa on esitelty muuan muassa uudet tiimit kesän aikana. HXRC:n toiminnasta tehtiin juttu Ylen pääuutisiin 18.11.2019 <https://yle.fi/uutiset/3-11054906>

Keväällä 2020 käynnistettiin yhdessä XR Design tutkinto-ohjelman opiskelijoiden kanssa projekti, jossa kehitetään uusi VR Pavillion Finland AltSpace virtuaalialustalle. Tilaa hyödynnetään 25.11 järjestettävässä Match XR -tapahtumassa. Tilaisuuden avaa Jan Vapaavuori.

Metropolian Arabian kampuksella suoritettiin palvelukartoitus tutkinto-ohjelmissa, jossa selvitettiin mahdollisten palvelujen ja fasiliteettien avaamista eri kohderyhmille. Mukana oli 14 tutkinto-ohjelmaa. Palvelumatriisin avulla kartoitettiin ensimmäiset pilotoitavat palvelut. Tällä hetkellä pilotoidaan valokuvausstudion palvelukokonaisuus, suurkuvatulostuspalvelut, liikkeenkaappaus studiot ja digitaalinen tekstiilitulostin. Lisäksi kampuksen erikoistiloja ja työpajatiloja avataan yritysten ja yhteistyökumppaneiden käyttöön. Käynnissä on myös ulkoinen tarvekartoitus alueen toimijoille ja alumneille Arabian kampuksen palveluiden käytöstä.

Hankkeen yhteistyötapaamisia ja hankevalmisteluja on jatkettu korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa. Hankevalmisteluiden, benchmarkustapaamisten sekä muun yhteistyön kautta on luotu kansainvälisiä kontakteja. mm. Sorbonnen yliopisto, Barcelonan yliopisto, Portsmouthin yliopisto, Tallinnan Teknillinen korkeakoulu, Tallinnan Yliopisto, National Research Institute of Italy, VR Europe, Venetsian Biennale, Ars Electronica, Espronceda Culture Centre Barcelona.

Yritys- ja organisaatiovierailuja on jatkettu maaliskuuhun 2020 saakka, ja vierailuja on käynnistetty pikkuhiljaa koronarajoituksin syyskuussa 2020. Yrityksille ja loppuasiakasorganisaatioille on tuoteistettu maksullisia workshoppeja. Syksyllä 2020 on toteutettu kaksi maksullista tilaisuutta asiakkaille. HXRC on myös mukana pk-seudun konsortiossa eDIH (European Digital Innovation Hubs) valmistelussa.

Vuonna 2020 arvioidaan, että hankkeen budjettia jää käyttämättä n. 91662€, joka siirrettäisiin vuodelle 2021. Siirron perusteluna on, että koronatilanteen vuoksi hankinnat ovat viivästyneet, matkabudjettia jäi käyttämättä ja ostopalveluita ei toteutettu kansainvälisen yhteistyön käynnistämisessä. Lisäksi vuoden 2019 myönnetystä rahoituksesta jäi käyttämättä 9071€, johtuen siitä, että loppuvuoden kulut jouduttiin ennustamaan etukäteen lokakuussa 2019. Hakija ehdottaa, että tämä summa siirretään vuodelle 2021 ja käytetään keväällä 2021 valmistuvien uusien tilojen yhteyteen siirrettävään showroomiin. Siirrettävä summa käytettäisiin myös alkuvaiheen tiimien tukemiseen ja mentorointiin, tiimien välisen yhteistyön fasilitointiin ja XR sisältöjen kuratointiin osoittamalla resurssia kokoaikaisen sisältökuraattorin/hub managerin palkkaan.

Päätöksen perustelut

Hanke on raportin mukaan edennyt pääosin hankesuunnitelman mukaisesti koronatilanteesta huolimatta, joskin osa toiminnasta on toteutettu virtuaalisesti ja osa matkakuluihin, hankintoihin ja ostopalveluihin suunnatusta budjetista ei ole toteutunut. Hankkeen rahoittaminen vuonna 2021 on perusteltua. Myös hankkeen esittämien käyttämättä jäävien hankerahojen siirtäminen vuodelle 2021 ja siihen liittyvät budjettimuutokset arvioidaan olevan perusteltuja.

Toiminnan käynnistysvaiheesta on siirrytty vaiheeseen, jossa palveluja on aloitettu myös toteuttamaan. Hankkeen yksittäisten tavoitteiden ja seurantamittareiden osalta on onnistuttu melko hyvin. Uusien tiimien tavoitemäärästä on saavutettu hieman yli puolet. Kumppanuustavoitteiden osalta tavoitteet on saavutettu tilaisuuksiin osallistuvien tahojen osalta, mutta niin sanotut oikeat kumppanuudet, jotka turvaavat toiminnan jatkuvuutta vaativat vielä määrätietoista panostusta. Tapahtumien ja osallistujamäärien tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Showroom on yksittäisenä asiana se, jolla saadaan näkyvyyttä ja jossa voidaan tuotteistaa palveluja. Se toimii myös kumppanuuksien avaajana ja rakentajana.

XR Centerin palvelujen kehittämistä tulee jatkaa vielä vuoden 2021 aikana ja toiminnan rahoituksen jatkuvuuteen ja kumppaniyhteistyöhön on panostettava.

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy:n saama tuki ei ole valtion tukea, koska kyseessä on tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta ja korkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoiminta ei ole toimintaa kilpailluilla markkinoilla.

